

Бюлетинът е изготвен по
последни данни
публикувани към
Май 2018 г.

Цитираните данни в бю-
летина са последните
данни, публикувани в
официалните източници:
Министерство на финан-
сите, Българска народна
банка, Национален ста-
тистически институт, На-
ционална агенция по зае-
тостта.

Електронната система,
използвана за теглене на
данни от официалните
източници е CEIC Data
Manager.

Обединена българска
банка
Структура
Главен икономист

За контакти:

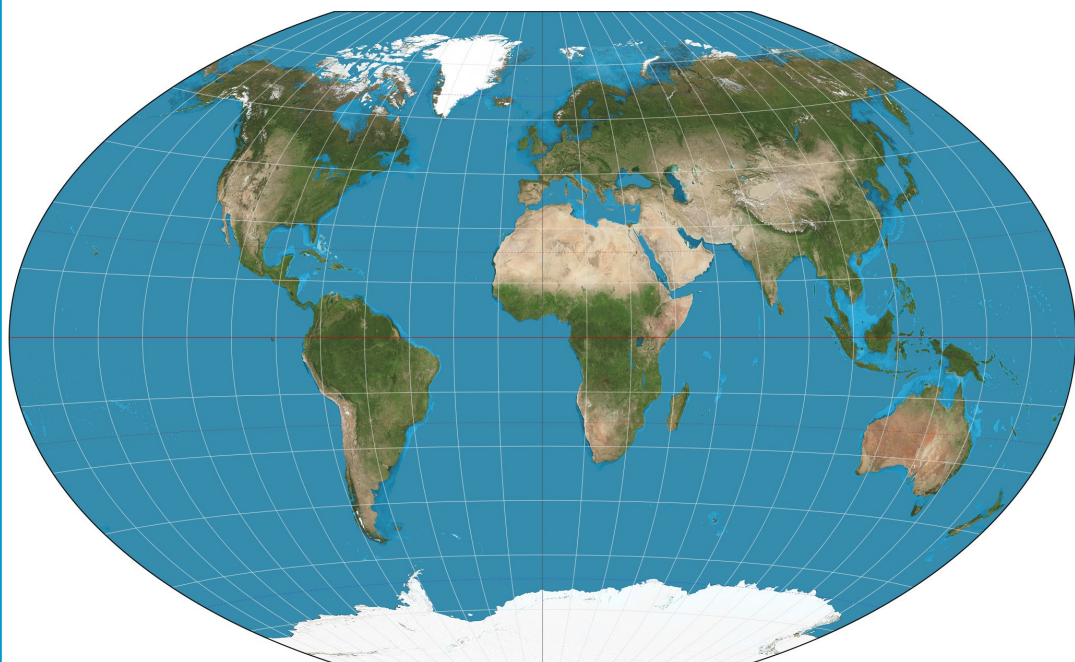
Петя Цекова
Главен икономист
e-mail:
sekova_p@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

Зафира Боюклиева
Главен анализатор
e-mail:
boyuklieva_z@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2981

Източник: [https://en.wikipedia.org/
wiki/World_map](https://en.wikipedia.org/wiki/World_map)

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Май 2018 г.

гр. София

- *Евروزоната и Европейският съюз са забавили икономическия си растеж през първото тримесечие на 2018 г. до 2,5% на годишна база*
- *По данни на Евростат Великобритания отчете най-лошото си представяне за периода януари - март от края на 2012 г. БВП се е повишил с едва 0,1% при 0,4% за последното тримесечие на 2017 г. На годишна база икономиката е нараснала с 1,2% при очаквания за 1,4%*
- *БВП на САЩ нараства с 2,3% на годишна база през първо тримесечие 2018 г.*
- *На годишна база БВП на Япония се свива с 0,6% през първото тримесечие, в сравнение с низходящо ревизираното увеличение от 0,6% през предходния период. Това е първото свиване за последните две години. Частното потребление и търсенето търсене се запазват, докато при инвестиционните разходи е отчетен спад*
- *Икономиката на Китай нарасна с 6,8% през първо тримесечие 2018 г.*
- *На 26 април 2018 ЕЦБ взе решение, че поддържа очаквания референтен процент на рефинансиране на 0% и потвърди, че покупките на нетни активи са планирани да се движат на месечна база в размер от 30 милиарда евро до края на септември 2018 г. или по-нататък, ако е необходимо. Политиците се съгласиха, че е достатъчна степента на паричния стимул, за да се запази основната цел за инфлацията. Лихвеният процент на депозитното улеснение и лихвеният процент по пределно кредитно улеснение също се запазват на -0,4% и 0,25%*
- *Публикуван е „Доклада за конвергенцията – 2018 г.“ - За успешното приемане на еврото е необходима устойчива конвергенция*
- *Английската централна банка запази процента на банките на 0,5% на 10 май, поради рязкото забавяне на ръста на БВП през първо тримесечие 2018 г.*
- *Федералният резерв на САЩ запази целевия си диапазон за стабилност на федералните фондове с 1,5-1,75% по време на срещата си през май 2018 г. в съответствие с пазарните очаквания. Очакванията са Федералният резерв да повиши лихвените проценти през юни 2018 , ако входящата информация в общи линии потвърди текущата икономическа перспектива. Един период на инфлация над 2% ще бъде в съответствие с целта на FOMC*
- *Японската централна банка остави основния си краткосрочен лихвен процент на ниво от -0,1% на срещата си през април 2018 г., както се очакваше. Политиците също така запазиха целта си за доходност от 10-годишни държавни облигации на 0%, но намалиха целевата си дата за достигане на 2% инфлация*
- *КНБ прилагат разумна и неутрална парична политика и не е приемала политики за количествено облекчаване или нулева лихва. След шест увеличения на лихвите в САЩ, кривата на доходност на RMB е по-висока от тази на щатския долар с 80 до 100 базисни пункта, а спредът е стабилен*
- *Цената на юлските фючърси за сорта Brent на лондонската борса ICE Futures на 29 май 2018 се покачи до USD75,62 за барел. Стойността на американския еталон WTI с доставка юли на нийоркската стокова борса (NYMEX) в същото време се понижава до USD 66,83 за барел*
- *През последните месеци динамиката на цените на метали и суровини е доста голяма, като общата тенденция е към трайно поскъпване*
- *Цените на всички основни зърнени контракти имаха низходяща тенденция, забелязва се връщане към по-спокойни нива през май 2018*

- За януари – март 2018 г. текущата и капиталовата сметка е отрицателна и възлиза на 48,4 млн. евро и заема 0,1% от БВП
- За януари-март 2018 преките инвестиции в България са в размер на 179,1 млн. евро (0,3% от БВП) и намаляват с 34,4% на годишна база
- През април 2018 г. международните резерви на БНБ са в размер на 44,0 млрд. лева и намаляват с 0,4% на месечна база и с 4,7% на годишна база
- През първото тримесечие на 2018 г. икономиката на България нараства с 3,5% на годишна база в резултат на частното потребление
- През април 2018 г. общият показател на бизнес климата нараства с 2.8 пункта до 31% в сравнение с предходния месец, като ръст на показателя е регистриран във всички наблюдавани сектори - промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги
- По предварителни данни през март 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, нараства с 2.3% в сравнение с февруари 2018 година. През март 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 1.7% спрямо съответния месец на 2017 година
- По предварителни сезонно изгладени данни през март 2018 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 0.1% спрямо предходния месец
- По предварителни данни през март 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0.7% под равнището от предходния месец. През март 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция намалява с 1.5%
- Индексът на потребителските цени за април 2018 г. спрямо март 2018 г. е 100.4%, т.е. месечната инфлация е 0.4%
- Общият индекс на цените на производител през март 2018 г. остава непроменен в сравнение с предходния месец и нараства с 3.0% спрямо март 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през март 2018 г. нараства с 0.1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 4.8%
- През първото тримесечие на 2018 г. местните администрации са издали разрешителни за строеж на 1 162 жилищни сгради с 6 247 жилища, на 26 административни сгради/офиси и на 1 026 други сгради. Започнал е строежът на 723 жилищни сгради с 4 157 жилища в тях, на 18 административни сгради/офиси и на 467 други сгради
- По предварителни данни на Националния статистически институт броят на въведените в експлоатация жилищни сгради през първото тримесечие на 2018 г. е 565, а новопостроените жилища в тях са 1 530. Спрямо първото тримесечие на 2017 г. сградите са със 103 повече, или с 22.3%, докато жилищата в тях намаляват с 221, или с 12.6%
- Пътуванията на български граждани в чужбина през март 2018 г. са 461.9 хил., или с 5.6% над регистрираните през март 2017 година. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през март 2018 г. формират пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) - 44.3%, следвани от пътуванията със служебна цел - 30.3%, и пътуванията с цел почивка и екскурзия - 25.4%
- Приходите от нощувки през март 2018 г. достигат 44.9 млн. лв., или с 12.9% повече в сравнение с март 2017 година
- През април 2018 г. безработицата в България намалява с 0,01 процентни пункта до 5,1% спрямо предходния месец

- Към 31.03.2018 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 592,7 млн. лв. и заема 0,6% от БВП
- Към края на март 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 136,8 млн. евро и заема 22,7% от БВП
- В края на март 2018 г. широките пари са 86,100 млрд. лв. и нарастват с 8,4% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 54,745 млрд. лв. и нараства спрямо март 2017 г. с 8%
- През април 2018 година основният индекс на БФБ-София SOFIX регистрира ръст от 1.38% до 658.11 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се повиши с 1.10% до 129.95 пункта. Равнопретегленият BG TR30 се повиши с 0.76% до 540.35 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 0.51% до 115.52 пункта.
- През март 2018 г. активите на банковата система нарастват с 5,0% на годишна база до 97,6 млрд. лева, като се наблюдава увеличение в кредитите и авансите, портфейлите с ценни книжа, депозитите и балансовия капитал

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	6
Евро зона	6
Обединено Кралство Великобритания	6
САЩ	7
Япония	7
Китай	7
Политика на Централните банки	8
ЕЦБ	8
Централна банка на Англия	10
Федерален резерв на САЩ	10
Централна банка на Япония	11
Народна банка на Китай	11
Международни цени на борсови стоки	12
Петрол	12
Метали	12
Селскостопански продукти	13

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	14
Платежен баланс	14
Преки чуждестранни инвестиции	15
Международни резерви	16
Реален сектор	16
Брутен вътрешен продукт	16
Бизнес климат	17
Индекс на промишленото производство	18
Търговия на дребно	19
Строителство	19
Жилищен сектор	20
Туризм	21
Безработица	22
Инфлация	23
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	23
Фискален сектор	24
Бюджетно салдо	24
Държавен дълг	25
Паричен сектор	26
Капиталов пазар	26
Банков сектор	27
Приложение	30
Дефиниции и методологически бележки	49

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Еврозоната и Европейският съюз са забавили икономическия си растеж през първото тримесечие на 2018 г. до 2,5% на годишна база

По данни на Евростат Еврозоната и Европейският съюз са забавили икономическия си растеж през първото тримесечие на 2018 г. Както еврозоната, така и ЕС-28 отбелязват ръст на икономиката от 0.4% на тримесечна база. Това е най-слабият напредък в страните с единна валута от 6 тримесечия. Спрямо първото тримесечие на 2017 г. ръстът на еврозоната е 2,5%, докато този на всички страни членки е 2,4%. През четвърто тримесечие на 2017 г. годишният ръст на БВП в евро-зоната и ЕС беше съответно 2,8% и 2,7%, докато тримесечният – 0,7% и 0,6%. Слабо са се представили икономиките на Франция и Великобритания, докато тези на Испания и Италия са в застой. Във Франция, БВП е нараснал през първото тримесечие с 0,3% при 0,7% за периода октомври - декември 2017 г. От статистическия институт на страната коментират, че потреблението на домакинствата продължава да е в "застой", също така намалява ръстът на корпоративните инвестиции и износа. Предвижданията за германската икономика също не са оптимистични, като се очаква тримесечният ръст да се запази на нивото от края на 2017 г. и да е 0.6%. Междувременно индустриалното производство в еврозоната нараства с 0,5% през март, което показва обръщане на тренда на отчетения спад от 0,9% през февруари. Така или иначе обаче консенсусната прогноза на пазара беше за ръст от 0,7% през март. Това е първото нарастване на индустриалното производство от ноември насам благодарение най-вече на дълготрайните и недълготрайните потребителски стоки. Производството на енергия обаче се забавя значително до 0,8% през март спрямо 6,7% месец по-рано. Индустриалното производство в еврозоната отчита повишение с 3% на годишна база, след като през февруари данните бяха ревизирани в посока надолу до 2,6%. Индексът за бизнес климата на Центъра за европейски икономически изследвания ZEW се повишава до 2,4 пункта през май спрямо резултат от 1,9 пункта през предходния месец и е над пазарните очаквания за 2 пункта. От друга страна, показателят за текущото състояние спада с 1,6 пункта до 56,1 пункта.

Обединено Кралство Великобритания

По данни на Евростат Великобритания отчете най-лошото си представяне за периода януари - март от края на 2012 г. БВП се е повишил с едва 0,1% при 0,4% за последното тримесечие на 2017 г. На годишна база икономиката е нараснала с 1,2% при очаквания за 1,4%

За Великобритания, предварителната оценка на растежа на БВП през първото тримесечие е 0.1%, с 0.3 процентни пункта по-ниска от очакваното през февруари. Това вероятно отчасти е отразило неблагоприятното време в края на февруари и началото на март. Индикаторите на изследването показват, че растежът е бил малко по-силен през първото тримесечие, отколкото предполага предварителната оценка. Прогнозата за растежа е обусловена от увеличаващия се курс на банковата ставка, който се дължи на текущите пазарни доходи. Очакванията са БВП се очаква да нарасне средно с около 1¾% годишно през прогнозния период. От страна на разходите, растежът продължава да се върти към нетна търговия и бизнес инвестиции и далеч от потреблението. Въпреки че инвестициите в бизнеса все още се възпират от несигурността, свързана с Brexit, те се подкрепят, както и износет, от силното търсене в световен мащаб и амбициозните финансови условия. Растежът на потреблението на домакинствата остава слаб, в съответствие със скромния ръст на реалните доходи през прогнозния период. Ръстът на заплатите и натиска върху вътрешните разходи се засилват постепенно, като се очаква британската икономика да има много ограничена степен на забавяне. През последните три месеца равнището на безработица е намалява. Планираният темп на растеж на БВП спрямо прогнозата е все пак малко по-бърз от намаляващия темп на нарастване на предлагането, което е средно около 1½% годишно. До началото на 2020 г. все още се очертава малка граница на прекомерно търсене, като се използват по-високи темпове на растеж на заплатите и натиск върху вътрешните разходи. Индексът на потребителските цени намалява до 2,5% през март 2018 г. Степента на инфла-

ция при най-интензивните компоненти на индекса на потребителските цени изглежда достигна своя връх. Отчитайки влиянието на външните и вътрешни фактори, инфлацията в рамките на ИПЦ се очаква да спадне малко по-бързо, отколкото през февруари, достигайки целта за две години. Тези прогнози се обуславят от очакванията за леко повишаването на банковия курс през следващите три години.

САЩ

БВП на САЩ нараства с 2,3% на годишна база през първо тримесечие 2018 г.

Икономиката на САЩ, която бележи ръст на годишна основа от 2,3%. Това е над очакванията на инвеститорите, но под зададената от администрацията на Доналд Тръмп цел от 3% годишен растеж на БВП и под постигнатия резултат от 2,9% през последното тримесечие на миналата година. Стабилните бизнес инвестиции са спомогнали за компенсирането на слабото потребителско търсене отвъд океана в началото на годината.

Япония

На годишна база БВП на Япония се свива с 0,6% през първото тримесечие, в сравнение с низходящо ревизираното увеличение от 0,6% през предходния период. Това е първото свиване за последните две години. Частното потребление и търсенето търсене се запазват, докато при инвестиционните разходи е отчетен спад

Очаква се японската икономика да продължи умереното си разширяване. През фискалната 2018 г. вътрешното търсене вероятно ще следва възходящ тренд, като благоприятният цикъл от приходи към разходите се запазва както в корпоративния, така и в домакинския сектор, на фона на добрите финансови условия и фискалните разходи, произтичащи от мерките на правителството за стимулиране. Очаква се фиксираният инвестиции в бизнеса да продължат да се увеличават на фона на настъпилите финансови условия, предизвикани предимно от инвестиции, предназначени за вътрешно разширяване на капацитета в съответствие с икономическата експанзия, инвестиции, свързани с Олимпийските игри, и инвестиции, спестяващи труд, за справяне с недостига на работна ръка. Частното потребление също се очаква да следва умерено нарастваща тенденция, тъй като ситуацията в областта на заетостта и доходите продължава да се подобрява. Очаква се публичните инвестиции да останат на сравнително високо ниво, което отразява главно допълнителния бюджет за фискалната 2017 г. и търсенето, свързано с олимпийските игри, въпреки че положителните ефекти, произтичащи от предишните мерки на правителството за стимулиране, вероятно ще намалее умерено. Очаква се износет да продължи да следва умерено увеличаващ се тренд на фона на стабилния растеж в презокеанските икономики. Междувременно, в тримесечния преглед на прогнозите на Японската централната банка се казва, че темпът за постигане на ценовата стабилност от 2% се запазва, тъй като се очаква продукцията да продължи да се подобрява и средносрочните и дългосрочните инфлационни очаквания се очаква да нараснат постепенно. Въпреки това инерцията все още не е достатъчно стабилна и развитието на цените продължава да изисква особено внимание. За фискалната 2018 г. основният ИПЦ се очаква да нарасне с 1,3%, малко по-слабо спрямо предходната прогноза от 1,4%. В същото време се очаква икономиката да се увеличи с 1,6%, което е по-силно от увеличението от 1,4% в предходната.

Китай

Икономиката на Китай нарасна с 6,8% през първо тримесечие 2018 г.

Степента на растеж е на базата на сравнение със същия период от миналата година. Последните стойности на БВП надвишават и годишната целева стойност на растежа в Пекин от 2018 г. от "около 6,5%". Данните показват устойчивост на втората по големина икономика в света, подпомогната от силното потребителско търсене. Но опасенията за китайската икономика - включително повишаването на нивата на дълга - остават. Правителството се бори да задържи задължениелостта и т. нар. балон с жилищата, без да навреди на растежа. Данните за растежа идват на фона на опасенията за изгледите пред китайския износ, чиито шансове се разглеждат на фона на нарастващото напрежение със Съединените щати, най-големият търговски партньор на Пекин. Китайските данни за растежа през 2018 г. ще бъдат внимателно наблюдавани за всяко от въздействията на митата, предложени от САЩ. Търговският дисбаланс между Китай и САЩ, двете най-големи икономики в света, е сложен въпрос. Първо, това е структурен проблем и е свързан с позицията на Китай в

азиатската верига за създаване на стойност. Китайските предприятия внасят резервни части от Япония, Корея и провинция Тайван и ги сглобяват в готови продукти и изнасят за САЩ. По този начин, нашият двустранен излишък със САЩ отразява излишъка, който веригата на стойността в Източна Азия има със САЩ. Ето защо е необходима многостранна перспектива за разглеждане на въпроса за търговския баланс. На второ място, това е макроикономически въпрос. От една страна на уравнението на националната сметка е балансът по текущата сметка; а от другата страна са държавния дефицит, инвестициите и частните спестявания. В случая с САЩ фискалният дефицит се разраства. Колкото е по-голям фискалният дефицит, толкова по-голям е дефицитът по текущата сметка. Междувременно, с нарастването на инвестициите и спада на темпа на спестяване, дефицитът по текущата сметка ще се увеличи. По този начин е доста трудно да се реши проблемът с търговския дефицит в САЩ. Трето, когато става въпрос за търговия, не трябва да разглеждаме само търговията със стоки, а услугите. Поради сравнителните предимства на САЩ в търговията с услуги, дефицитът на Китай в САЩ в търговията с услуги се увеличи бързо, средно с 20% средно годишно през последното десетилетие и повече. През 2017 г. дефицитът надхвърля 38 милиарда щатски долара. Тъй като Китай отваря финансовия сектор, САЩ могат по-добре да използват своите сравнителни предимства. С комбинирането на търговията със стоки и услуги, двете страни ще имат по-балансиран търговски отношения. И накрая, нека не забравяме многонационалните компании в САЩ. Чрез търговското присъствие в Китай са продали много продукти в Китай и са събрали големи печалби, които не са включени в търговската цифра. След като вземем това предвид, може да имаме по-изчерпателна картина. Търговският дисбаланс между Китай и САЩ е структурен и дългосрочен проблем, който налага внимателен анализ и рационално боравене.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

На 26 април 2018 ЕЦБ взе решение, че поддържа очаквания референтен процент на рефинансиране на 0% и потвърди, че покупките на нетни активи са планирани да се движат на месечна база в размер от 30 милиарда евро до края на септември 2018 г. или по-нататък, ако е необходимо. Политиците се съгласиха, че е достатъчна степента на паричния стимул, за да се запази основната цел за инфлацията. Лихвеният процент на депозитното улеснение и лихвеният процент по пределно кредитно улеснение също се запазват на -0,4% и 0,25%

Политиците на ЕЦБ заявиха, че рисковете за икономическия растеж в еврозоната продължават да бъдат балансирани, но са свързани с глобални фактори, включително протекционизмът. Наскоро получената информация отчита известно забавяне в дейността, но засега остава в съответствие с солидното и широко обхватно развитие на икономиката на еврозоната. Растежът на икономиката на еврозоната продължава да подкрепя убедеността на Управителния съвет, че инфлацията постепенно ще се приближи до целта си за ниска, но близка до 2% в средносрочен план. Същевременно мерките на основната инфлация останаха по-ниски и все още не показват убедителни признаци за трайна тенденция към повишаване. Що се отнася до напредъка към трайно приспособяване на пътя на инфлацията, входящата информация като цяло се е променила малко в сравнение с оценката, направена на предишното заседание. Основната инфлация се е покачила леко спрямо най-скорошното си дъно, но остана на известно разстояние от целта за инфлацията, поставена от Управителния съвет. Натискът върху цените все още е слаб и мерките по отношение на основната инфлация се движат странично. Въпреки наблюдаваното забавяне в дейността, доверието в основната сила на икономиката на еврозоната и евентуалното сближаване на инфлацията с целите на Управителния съвет по отношение на инфлацията остана непроменено. Докато мерките на базисната инфлация продължиха да бъдат потиснати, се извлече известно утежнение от насърчаването на признаци за засилване на номиналния растеж на заплатите и продължителното закрепване на дългосрочните инфлационни очаквания на нива, съвместими с целта на Управителния съвет. В този контекст бе направена бележка, че отношенията на кривата на Филипс може да са нелинейни и това би могло да подпомогне по-бързото покачване на инфлацията, когато ограниченията за капацитета станат задължителни. В същото време беше направено предупреждение, че несигурността около перспективата се е увеличила след срещата на паричната политика през март. По-специално, рисковете, свързани с глобалните фактори, включително заплахата от засилен протекционизъм, станаха по-осезаеми и гарантираха мониторинг по отношение на въздействието им върху средносрочните перспективи за растеж и цени. Прогнозите на експертите на Евро системата от юни 2018 г. ще предоставят следващия повод за по-

всеобхватна оценка на напредъка на инфлацията. Членовете на УС в общи линии се съгласиха, че провежданата парична политика в достатъчна степен съпътства растежа на икономиката и да осигурява постепенното сближаване на инфлацията до нива под, но близо до 2%. Оставащата несигурност и все още подтиснатият основен инфлационен натиск продължават да оправдават предпазливостта и подчертават необходимостта от запазване на търпение, упоритост и предпазливост по отношение на паричната политика.

Публикуван е „Доклада за конвергенцията – 2018 г.“ - За успешното приемане на еврото е необходима устойчива конвергенция

На 23 май 2018 г. Европейската централна банка (ЕЦБ) публикува своя „Доклад за конвергенцията – 2018 г.“ в съответствие с изискванията на Договора за функционирането на Европейския съюз. В доклада се разглеждат България, Чешката република, Хърватия, Унгария, Полша, Румъния и Швеция. В него се констатира, че седемте държави членки на ЕС са отбелязали напредък към изпълнението на критериите за приемането на еврото, макар че никоя от тях не е изпълнила всички задължения. В доклада се изследва степента на устойчива икономическа конвергенция, постигната от тези държави, и се подлага на оценка съответствието с нормативните изисквания, които националните централни банки трябва да изпълнят, за да станат неделима част от Евро системата. При оценката на устойчивостта на конвергенцията в доклада се вземат предвид и подобрената рамка на ЕС за икономическо управление (напр. Пактът за стабилност и растеж и процедурата при макроикономически дисбаланси) и други релевантни фактори като например наличието на здрава институционална среда. Икономическа конвергенция: Що се отнася до изпълнението на номиналните критерии за конвергенция, от публикуването на Доклада на ЕЦБ за конвергенцията от 2016 г. насам е отбелязан известен напредък. Различията между държавите по отношение на инфлацията са намалели още, което свидетелства за напредък към постигането на висока степен на ценова стабилност. През 12-месечния референтен период от април 2017 г. до март 2018 г. инфлацията в ЕС е отбелязала нарастване, главно в резултат от стабилния икономически растеж и повишаващите се цени на енергоносителите и суровините. Това намира отражение в референтната стойност по критерия за ценова стабилност, който беше изпълнен от пет от седемте разглеждани в доклада държави. В Чешката република и Унгария е регистриран темп на инфлация над референтната стойност, докато в Румъния и Швеция той е на равнището на референтната стойност, в България и Полша е под това равнище, а в Хърватия – доста под него. В перспектива се очаква инфлацията да продължи да се покачва в разглежданите държави през следващите години. Има опасения по отношение на устойчивостта на конвергенцията на инфлацията в дългосрочен план в повечето от разглежданите държави. В доклада се посочва осезаемо подобрение по отношение на фискалните критерии, като бюджетните дисбаланси са намалели в повечето от разглежданите държави. През 2017 г. всички разглеждани държави са отчетливи бюджетно салдо в рамките на референтната стойност на съотношението бюджетен дефицит/БВП от 3% и в момента никоя от държавите не е обект на процедура по прекомерен дефицит. През 2016 г. такава процедура имаше за Хърватия. Следователно всички разглеждани държави изпълняват критерия, свързан с дефицита. Коефициентът на дълга надвишава прага от 60% от БВП само в Хърватия и Унгария, но и в двете държави той намалява достатъчно и се доближава със задоволителен темп до 60% от БВП, следователно за тях може да се смята, че отговарят на изискванията на Пакта за стабилност и растеж. Никоя от разглежданите държави не участва във валутния механизъм (ERM II). В повечето държави валутният курс се характеризираше с относително висока степен на колебливост през двегодишния референтен период. Изключение правят България (която е в режим на паричен съвет с фиксиран курс спрямо еврото) и Хърватия (с плаващ обменен курс, управляван в тесен диапазон). Що се отнася до конвергенцията на дългосрочните лихвени проценти, пет от седемте разглеждани държави отчитат дългосрочни лихвени проценти под референтната стойност от 3,2%. Дългосрочните лихвени проценти са над референтната стойност в Полша и Румъния. Най-ниските лихвените проценти са отчетени в Чехия и в Швеция. Особено важна е устойчивата конвергенция: Държавите, които приемат еврото, трябва да бъдат в състояние да докажат устойчивостта на процеса на конвергенция в тях. Макроикономическата стабилност и в частност стабилната фискална политика е предпоставка за устойчива конвергенция. Повечето от разглежданите държави са отбелязали напредък в преодоляването на макроикономическите дисбаланси в икономиката си. Устойчивата конвергенция изисква и стабилни институции. Държавите трябва да имат добре функциониращи пазари на стоки и услуги и пазар на труда, което е от съществено значение за справяне с макроикономическите сътресения. Нещо повече, необходимо е да се провежда подходяща макропруденциална политика, за да се предотврати натрупването на макроикономически дисбаланси, като прекомерно повишение на цените на активите и фази на подем и спад в кредитния цикъл. И накрая, трябва да е налице

подходяща рамка за надзор над финансовите институции и тяхното реструктуриране, особено с оглед на изграждането на банковия съюз и на единния надзорен механизъм. Правна конвергенция: В никоя от седемте разглеждани държави правната рамка не е в пълно съответствие с всички изисквания за приемането на еврото. Все така са налице несъответствия по отношение на независимостта на централните банки, по-специално институционалната и финансовата независимост, както и персоналната независимост. Освен това във всички разглеждани държави освен Хърватия са налице несъответствия по отношение на забраната за парично финансиране и по отношение на правната интеграция на съответните централни банки в Евро системата.

Централна банка на Англия

Английската централна банка запази процента на банките на 0,5% на 10 май, поради рязкото забавяне на ръста на БВП през първо тримесечие 2018 г.

Политиците отбелязаха, че ръстът на заплатите и натиска върху вътрешните разходи се засилва постепенно, докато инфлацията в рамките на ИПЦ се очаква да спадне малко по-бързо, отколкото беше очаквано. Банката също така заяви, че скорошната слабост на данните е била в съответствие с временна мека кръпка, което предполага, че увеличението на цената през Август все още подлежи на обсъждане. Предварителната оценка на растежа на БВП през първото тримесечие е 0,1%, с 0.3 процентни пункта по-ниска от очакваното през февруари. Това вероятно отчасти е отразило неблагоприятното време в края на февруари и началото на март. Индикаторите на изследването показват, че растежът е бил малко по-силен през първото тримесечие спрямо предварителната оценка. Независимо от краткосрочната мекота, централната прогноза на КПП за икономическа активност е малко по-различна от тази в предходния доклад. В централната прогноза на КПП, обусловена от леко увеличаващия се курс на банковата ставка, който се дължи на текущите пазарни доходи, БВП се очаква да нарасне средно с около 1¼% годишно през прогнозния период. От страна на разходите, растежът продължава да се ориентира към нетната търговия и бизнес инвестициите и остава далеч от потреблението. Въпреки че инвестициите в бизнеса все още се възпират от несигурността, свързана с Brexit, те се подкрепят, както и износет, от силното търсене в световен мащаб и амбициозните финансови условия. Растежът на потреблението на домакинствата остава слаб, в съответствие със скромния ръст на реалните доходи през прогнозния период. Ръстът на заплатите и натиска върху вътрешните разходи се засилват постепенно, като се очаква в широк смисъл. КПП продължава да смята, че британската икономика има много ограничена степен на забавяне. Намеренията за наемане са останали силни и през последните три месеца равнището на безработица е намаляло още малко. Макар и скромни според историческите стандарти, планираният темп на растеж на БВП спрямо прогнозата е все пак малко по-бърз от намаляващия темп на нарастване на предлагането, което е средно около 1½% годишно. В централната проекция на MPC, следователно, до началото на 2020 г. все още се очертава малка граница на прекомерно търсене, като се използва по-високи темпове на растеж на заплатите и натиск върху вътрешните разходи. Индексът на потребителските цени намалява до 2,5% през март 2018 г., и е по-нисък от очакваното. Степента на инфлация на най-интензивните компоненти на индекса на потребителските цени изглежда достигна своя връх.

Федерален резерв на САЩ

Федералният резерв на САЩ запази целевия си диапазон за стабилност на федералните фондове с 1,5-1,75% по време на срещата си през май 2018 г. в съответствие с пазарните очаквания. Очакванията са Федералният резерв да повиши лихвените проценти през юни 2018,, ако входящата информация в общи линии потвърди текущата икономическа перспектива. Един период на инфлация над 2% ще бъде в съответствие с целта на FOMC

На заседанието на FOMC, проведено на 1-2 май 2018 г. при разглеждането на паричната политика в близко бъдеще участниците в заседанието на обсъдиха последствията от неотдавнашното икономическо и финансово развитие за перспективите за икономически растеж, условията на пазара на труда и инфлацията и на свой ред взеха решение за лихвените проценти по федералните средства. Всички участници изразиха становището, че би било целесъобразно Комитетът да остави целевия диапазон за процент на федералните фондове непроменен на срещата през май. Участниците се съгласиха, че информацията, получена през периода не е променила съществено тяхната оценка на перспективите пред икономиката. Участниците коментираха, че ръстът на реалния БВП през последните тримесечия, заедно с малко по-

високите стойности на инфлацията, доведоха до увеличаване на доверието им, че инфлацията на 12-месечна база ще продължи да се движи близо до по-дългосрочната симетрична цел от 2%. Повечето участници са преценили, че ако входящата информация в общи линии потвърди текущите им икономически перспективи. Като цяло, участниците се съгласиха, че сегашната позиция на паричната политика остава всеобхватна, подкрепяйки силните условия на пазара на труда и възвръщаемостта на инфлацията на 2% на устойчива основа. Участниците общо взето се съгласиха с оценката, че постепенното увеличаване на целевия диапазон за процент на федералните средства постепенно би било подходящо, ако икономиката се развива както се очаква. Няколко участници коментираха, че последните новини за инфлацията, на фона на продължаващите перспективи за стабилен темп на икономически растеж, подкрепиха схващането, че инфлацията на 12-месечна база вероятно ще се движи малко над целта на Комитета от 2% за известен период. Беше отбелязано също така, че временният период на инфлация с малко над 2% би бил в съответствие със симетричната цел на инфлацията на Комитета и би могъл да бъде от полза при закрепването на по-дългосрочните инфлационни очаквания на ниво, съответстващо на тази цел.

Централна банка на Япония

Японската централна банка остави основния си краткосрочен лихвен процент на ниво от -0,1% на срещата си през април 2018 г., както се очакваше. Политиците също така запазиха целта си за доходност от 10-годишни държавни облигации на 0%, но намалиха целевата си дата за достигане на 2% инфлация

Що се отнася до размера на JGB, които ще бъдат закупени, Банката ще извърши покупка при повече или по-малко сегашно темпо - годишен темп на нарастване от около 80 трилиона йени. Японската централна банка също така реши с единодушие да закупи фондове, търгувани на борсата (ETFs) и инвестиционни тръстове за инвестиции в недвижими имоти в Япония (J-REITs), така че неизплатените им суми да се увеличават с годишни темпове от около 6,0 трилиона йени и около 90 милиарда йени. Що се отнася до CP и корпоративните облигации, Банката ще запази неизплатените си суми съответно на 2,2 трлн. йени и 3,2 трлн. йени. Що се отнася до цените, преди това централната банка спомена, че очаква инфлацията да достигне 2% около фискалната 2019 година.

Народна Банка на Китай

КНБ прилагат разумна и неутрална парична политика и не е приемала политики за количествено облекчаване или нулева лихва. След шест увеличения на лихвите в САЩ, кривата на доходност на RMB е по-висока от тази на щатския долар с 80 до 100 базисни пункта, а спредът е стабилен

КНБ дълго време очакваше промените, свързани с отразяването на баланса от централните банки на големите икономики. В момента с доходността на 10-годишните правителствени облигации на Китай с около 3,7%, а тази на САЩ с около 2,8%, а лихвеният диференциал между Китай и САЩ е в рамките на удобен диапазон. Разликите на лихвените проценти на паричния пазар, като например лихвения процент овърнайт и седемдневния лихвен процент между двете страни, също са в рамките на удобни диапазони. Накратко, КНБ е готова за нормализирането на паричната политика на големите икономики. Китай продължава пазарната реформа на лихвения процент. В някои аспекти лихвените проценти "протичат на две писти", т.е. има бенчмаркови лихвени проценти за депозити и заеми, докато лихвените проценти на паричния пазар са напълно либерализирани. КНБ намали ограниченията за депозитите и лихвите по заемите, а търговските банки предлагат депозити и лихвени проценти по-високи или по-ниски от бенчмарка на лихвения процент въз основа на условията им на работа. Китай наистина е изправен пред проблемите с високи коефициенти на ливъридж и натрупване на дългове. От гледна точка на разумната парична политика и финансовата стабилност основната задача е да се поддържа стабилно равнище на дълга; втората е да се оптимизира структурата на дълга и да се постигне баланс между държавните, корпоративните и домакинските задължения; а третото е да има по-разумно съотношение на лихвения процент.

Международни цени на борсови стоки

Петрол

Цената на юлските фючърси за сорта Brent на лондонската борса ICE Futures на 29 май 2018 се покачи до USD75,62 за барел. Стойността на американския еталон WTI с доставка юли на нийоркската стокова борса (NYMEX) в същото време се понижава до USD 66,83 за барел

Котировките на петрола от еталонните световни марки се движат разнопосочно на 29 май 2018. Цената на юлските фючърси за сорта Brent на лондонската борса ICE Futures на 29 май 2018 се покачи с USD 0,32 - до USD75,62 за барел. Стойността на американския еталон WTI с доставка юли на нийоркската стокова борса (NYMEX) в същото време се понижава с USD 1,05 - до USD 66,83 за барел. Междувременно, енергийният министър на Саудитска Арабия Халид отбеляза, че неговата страна допуска сделката ОПЕК+ да бъде коригирана, следвайки измененията на петролния пазар. По неговите думи Саудитска Арабия ще предложи на участниците в споразумението за съкращаване на добива през втората половина постепенно да увеличат производството и предлагането на петролния пазар. Според различни оценки участниците в пакта ОПЕК+ може да повишат добива с количества от 300 хиляди до 1 милиона барела на денонощие. Очаква се този въпрос да бъде обсъден още на юнското заседание на организацията. През май цената на петрола се покачи до максимални стойности от края на 2014 година насам, след като президентът на САЩ Тръмп взе решение за излизане от ядрената сделка с Иран и върна санкциите към страната, вкл. и ограниченията за експорт на суровината. Риск за намаляване на доставките към световния пазар крие и намаляващото производство на петрол във Венецуела.

Метали

През последните месеци динамиката на цените на метали и суровини е доста голяма, като общата тенденция е към трайно поскъпване

Близо два месеца, след като президентът на САЩ обяви, че ще наложи вносно мито от 10 процента за алуминия, цената му непрекъснато се повишава. Алуминият обаче не е единственият метал, чиито цени постоянно растат на стоковите борси. Цената на никела например се покачи до 3-годишен максимум. Това също до известна степен е свързано със санкциите на САЩ. Инвеститорите се притесняват, защото никой не може да гарантира, че в един следващ момент президентът Тръмп няма да наложи вносни мита и върху никела. Вече се появиха медийни прогнози, че това може да се случи скоро, което да провокира ценова промяна, както при алуминия и стоманата. Допълнително, китайските трейдъри следят много внимателно динамиката на цените на никела, което би трябвало да се приема като сигнал, че ситуацията може да се промени и да бъдат въведени вносни мита и за този метал, което със сигурност ще предизвика много сериозен проблем. Световната икономика вече дава признаци за задържане на растежа, а ако цените на металите и суровините продължат да се покачват по-съществено, ще убият всички опити за нарастване на БВП. Признаци на загриженост и тревога се наблюдава в Япония. Големи инвеститори и търговци на недвижими имоти са поискали от руския производител "РусАл" да прекрати доставките на алуминий, веднага след като президентът на САЩ обяви, че ще наложи нови санкции на руски компании, сред които е и най-големият производител на алуминий в света. На 6 април САЩ включиха в списъка на санкционирани лица един от собствениците на добивния гигант Олег Дерипаска, което на практика се оказа заплаха за фалит на компанията. В резултат, цената на алуминия се повиши с 20% за седмица, което е най-рязкото седмично повишение за метала за последните 20 години. В понеделник офертите надхвърлиха цена от 2,3 хил. долара за тон на Лондонската метална борса. Само за седмица алуминият, никелът, медта и петролът са поскъпнали между 14 и 22 процента. Не бива да се забравя, че заедно с поскъпването на металите, растат и цените на суровия петрол, които вече достигнаха най-високите си нива от края на 2014 година. Всичко това оказва пряк натиск върху световната икономика. Вече има реални рискове от скок на инфлацията, с която, ако се съди по сигналите на най-големите централни банки, те ще се борят. Най-вероятно в отговор Федералният резерв на САЩ (ФЕД) ще продължи да повишава лихвите, а Европейската централна банка и Японската централна банка ще ограничат до спиране на стимулите.

Селскостопански продукти

Цените на всички основни зърнени контракти имаха низходяща тенденция, забелязва се връщане към по-спокойни нива през май 2018

В Чикаго пшеницата се понижи с 3.00 долара до 220.00 щд/тон, във Франция FOB Руан промяната е нулева (171.00 евро/тон). Украйна и Русия следват с минус 8 и 3 долара до 196.00 и 212.00 щд/тон. При царевичката тенденцията в цените е същата, за седмицата цените за Чикаго са надолу с 4.00 долара до 195.00 щд/тон, в русия няма промяна (203.00 щд/тон) и 0.75 евро във Франция до 167.00 евро/тон. Рапицата в Евпорейския съюз /Euronext/ единствено поскъпна с минималните 0.50 евро до цена от 354.00 евро/тон. Ечемикът във Франция също поевтиня с 4 евро до 174.00 (167.00 щд/тон остава без промяна в Германия). Цената в Ротердам на нерафинираното слънчогледово олио поевтиня най-значимо от всички с 15.00 щд/т до 775.00 щд/тон, а рафинираната захар в Лондон е другото изключение – тя се повиши с 3.30 долара до 326.70 щд/тон. В кръг "Зърно" на Софийска стокова борса АД цените на контрактите са подобни, има предлагане на сериозни количества хлебна пшеница на 287.00 лв/т, Търсенето достигна същите стойности и сделки за големи количества се сключиха на тази цена – 287.00 лв/тон. Царевичка се предлага на 285.00 лв/тон, а насрещните анонси за търсене са 270.00 лв/тон. Маслодаен слънчоглед се търси на 550.00 лв/тон. Всички цени са без ДДС.

Май 2018 г.

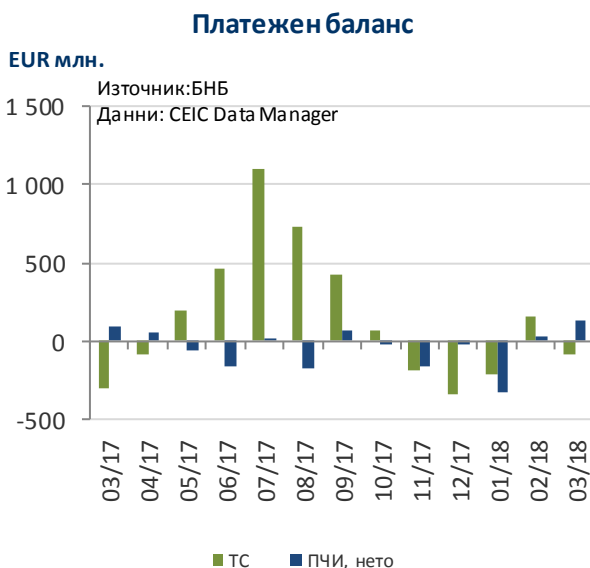
БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

За януари – март 2018 г. текущата и капиталовата сметка е отрицателна и възлиза на 48,4 млн. евро и заема 0,1% от БВП

Текущата и капиталова сметка е отрицателна и възлиза на 39,6 млн. евро при дефицит от 267,4 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. текущата и капиталовата сметка е отрицателна и възлиза на 48,4 млн. евро (0,1% от БВП) при излишък от 15,7 млн. евро (0,03% от БВП) за януари – март 2017 г. За март 2018 г. салдото по текущата сметка е отрицателно и възлиза на 89,6 млн. евро при дефицит от 299,4 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. текущата сметка е отрицателна и възлиза на 138,3 млн. евро (0,3% от БВП) при дефицит от 97,5 млн. евро (0,2% от БВП) за януари – март 2017 г. Търговското салдо за март 2018 г. е отрицателно в размер на 233 млн. евро при дефицит от 353,7 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 847,1 млн. евро (1,6% от БВП) при дефицит от 602,8 млн. евро (1,2% от БВП) за същия период на 2017 г. Износът на стоки е 2279,8 млн. евро за март 2018 г., като се повишава със 137,2 млн. евро (6,4%) в сравнение с този за март 2017 г. (2142,6 млн. евро). За януари – март 2018 г. износът е 6200,8 млн. евро (11,6% от БВП), като нараства с 255,9 млн. евро (4,3%) в сравнение с този за същия период на 2017 г. (5944,9 млн. евро, 11,8% от БВП). Износът за януари – март 2017 г. нараства на годишна база с 16,3%. Вносът на стоки за март 2018 г. е 2512,8 млн. евро, като нараства с 16,5 млн. евро (0,7%) спрямо март 2017 г. (2496,2 млн. евро). За януари – март 2018 г. вносът е 7047,9 млн. евро (13,1% от БВП), като се увеличава с 500,2 млн. евро (7,6%) спрямо същия период на 2017 г. (6547,7 млн. евро, 13% от БВП). Вносът за януари – март 2017 г. нараства на годишна база с 20,6%. Салдото по услугите е положително в размер на 101,4 млн. евро при положително салдо от 47,6 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. салдото е положително в размер на 333,8 млн. евро (0,6% от БВП) при положително салдо от 188,9 млн. евро (0,4% от БВП) за януари – март 2017 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) за март 2018 г. е отрицателно в размер на 38,9 млн. евро при отрицателно салдо от 68,7 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. салдото е отрицателно в размер на 141,3 млн. евро (0,3% от БВП) при отрицателно салдо от 221,9 млн. евро (0,4% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 80,9 млн. евро при положително салдо от 75,4 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. салдото е положително в размер на 516,3 млн. евро (1% от БВП) при положително салдо от 538,3 млн. евро (1,1% от БВП) за същия период на 2017 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 50 млн. евро при положителна стойност от 32 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. капиталовата сметка е положителна – 89,8 млн. евро (0,2% от БВП), при положителна стойност от 113,2 млн. евро (0,2% от БВП) за януари – март 2017 г. Финансовата сметка за март 2018 г. е положителна в размер на 3,8 млн. евро при отрицателна стойност от 141,6 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. финансовата сметка е положителна – 187,6 млн. евро (0,3% от БВП), при отрицателна стойност от 258,7 млн. евро (0,5% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е положително в размер на 137,3 млн. евро при положително салдо от 96,6 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. салдото е отрицателно в размер на 158,9 млн. евро (0,3% от БВП) при отрицателно салдо от 221,9 млн. евро (0,4% от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – активи се повишават с 54,5 млн. евро при увеличение със 159,9 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. те се увеличават с 33 млн. евро (0,1% от

Май 2018 г.

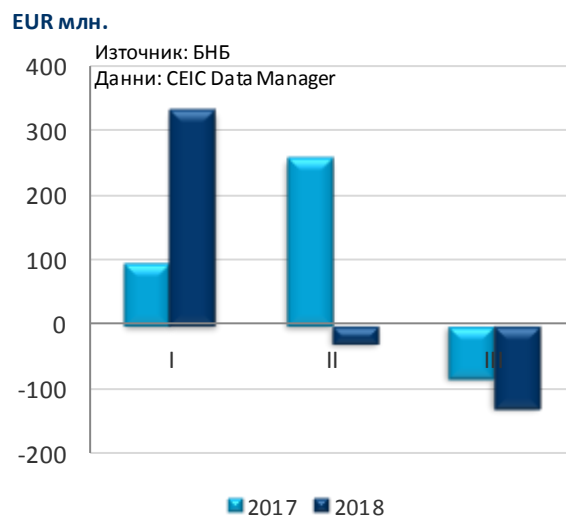
БВП) при увеличение със 151,1 млн. евро (0,3% от БВП) за същия период на 2017 г. Преките инвестиции – пасиви намаляват с 82,8 млн. евро при увеличение с 63,3 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. те нарастват със 191,9 млн. евро (0,4% от БВП) при увеличение с 373 млн. евро (0,7% от БВП) за януари – март 2017 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е положително в размер на 168,3 млн. евро при положителна стойност от 253 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. салдото е положително в размер на 494,4 млн. евро (0,9% от БВП) при положително салдо от 431,5 млн. евро (0,9% от БВП) за същия период на 2017 г. Портфейлните инвестиции – активи за март 2018 г. се повишават със 116,2 млн. евро при увеличение със 146,6 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. те се повишават с 478,5 млн. евро (0,9% от БВП) при увеличение с 201,1 млн. евро (0,4% от БВП) за същия период на 2017 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за март 2018 г. намаляват с 52,1 млн. евро при понижение със 106,4 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват с 15,8 млн. евро (0,03% от БВП) при намаление с 230,4 млн. евро (0,5% от БВП) за същия период на 2017 г. Салдото по статия Други инвестиции е отрицателно в размер на 699,5 млн. евро при отрицателно салдо от 742 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. салдото е положително в размер на 835,2 млн. евро (1,6% от БВП) при отрицателно салдо от 551,2 млн. евро (1,1% от БВП) за януари – март 2017 г. Други инвестиции – активи се понижават с 481 млн. евро при намаление с 497 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. те се повишават с 1003,9 млн. евро (1,9% от БВП) при намаление с 343,7 млн. евро (0,7% от БВП) за същия период на 2017 г. Други инвестиции – пасиви за март 2018 г. се повишават с 218,5 млн. евро при увеличение с 245 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. те нарастват със 168,8 млн. евро (0,3% от БВП) при повишение с 207,5 млн. евро (0,4% от БВП) за същия период на 2017 г. Резервните активи на БНБ се повишават с 398,8 млн. евро през отчетния месец при увеличение с 237,7 млн. евро за март 2017 г. За януари – март 2018 г. те намаляват с 1035,3 млн. евро (1,9% от БВП) при повишение със 77 млн. евро (0,2% от БВП) за същия период на 2017 г. Статия Грешки и пропуски, нето е положителна в размер на 43,4 млн. евро при положителна стойност от 125,8 млн. евро за март 2017 г. По предварителни данни за януари – март 2018 г. статията е положителна в размер на 236,1 млн. евро (0,4% от БВП) при отрицателна стойност от 274,5 млн. евро (0,5% от БВП) за същия период на 2017 г.

Преки чуждестранни инвестиции

За януари-март 2018 преките инвестиции в България са в размер на 179,1 млн. евро (0,3% от БВП) и намаляват с 34,4% на годишна база

По предварителни данни преките инвестиции в страната за януари – март 2018 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, възлизат на 179,1 млн. евро (0,3% от БВП), като са по-ниски с 94 млн. евро (34,4%) спрямо януари – март 2017 г. (273,1 млн. евро, 0,5% от БВП). През март 2018 г. те намаляват със 125,4 млн. евро, при намаление с 80,1 млн. евро за март 2017 г. Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 161,4 млн. евро за януари – март 2018 г. Той е по-нисък със 197,6 млн. евро от дяловия капитал за януари – март 2017 г., който е в размер на 36,2 млн. евро. Нетните постъпления от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти са 0,2 млн. евро, при 2,8 млн. евро за януари – март 2017 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (0,3 млн. евро), Казахстан (0,2 млн. евро) и Израел (0,2 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) възлиза на 19,1 млн. евро, при 86,7 млн. евро за януари – март 2017 г. За януари – март 2018 г. подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) е в размер на 321,4 млн. евро, при 150,2 млн. евро за януари –

Преки инвестиции: Поток

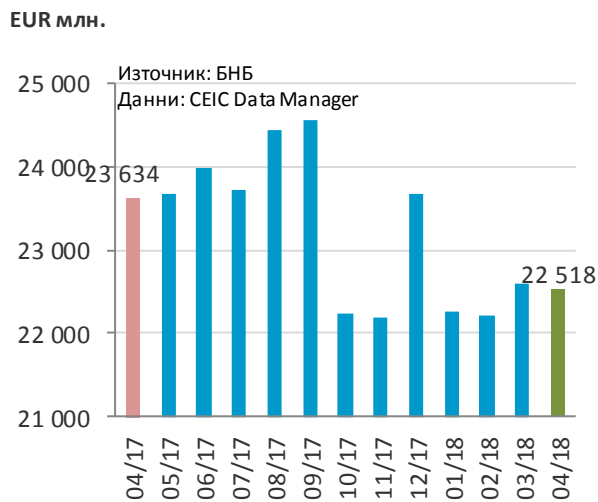
март 2017 г. Най-големите нетни преки инвестиции в страната за януари – март 2018 г. са от Русия (116,9 млн. евро), Холандия (64,7 млн. евро) и Германия (57,9 млн. евро). По предварителни данни преките инвестиции в чужбина за януари – март 2018 г. нарастват с 20,2 млн. евро, при увеличение с 51,2 млн. евро за януари – март 2017 г. През март 2018 г. те се повишават с 11,9 млн. евро, при увеличение с 16,4 млн. евро за март 2017 г.

Международни резерви

През април 2018 г. международните резерви на БНБ са в размер на 44,0 млрд. лева и намаляват с 0,4% на месечна база и с 4,7% на годишна база

По данни на БНБ към края на април 2018 г. международните резерви на БНБ възлизат на 44,0 млрд лева (22,5 млрд. евро) и намаляват с 0,4% на месечна база и с 4,7% на годишна база. В края на април 2018 г. паричните средства и предоставени депозити в чуждестранна валута намаляват с 8% на месечна база и с 11,5% на годишна база до 15, 6 млрд. лева. Монетарното злато отчита месечен тръс от 1,1% при спад от 5,9% на годишна база и е в размер на 2,7 млрд. лева. Инвестициите в ценни книжа нарастват с 4,7% на месечна база и с 1,7% на годишна база до 25,7 млрд. лева. От гледна точка на пасивите на баланса на Управление „Емисионно“, парите извън банки нарастват с 0,8% на месечна база и с 10,* на годишна база до 15,4 млрд. лева. Задълженията към банки се свиват с 5,6% на месечна база и с 13,1% на годишна база до 11,9 млрд. лева. Задълженията към правителството и бюджетните организации нарастват с 4,1% на месечна база при спад от 20,1% на годишна база до 9,5 млрд. лева. Задълженията към други депозанти нарастват с 1,6% на месечна база и с 1,3 пъти на годишна база до 17 млрд. лева. Депозитът на управление „банково“ нараства с 0,3% на месечна база при спад от 7,3% на годишна база до 5,6 млрд. лева. Международната ликвидна позиция на България, изразена чрез съотношението чуждестранни резерви/краткосрочен външен дълг е добра на ниво 287,3% в края на март 2018г. спрямо 289,2% към края на февруари и 314,1% към края на 2017 г.

Чуждестранни резерви

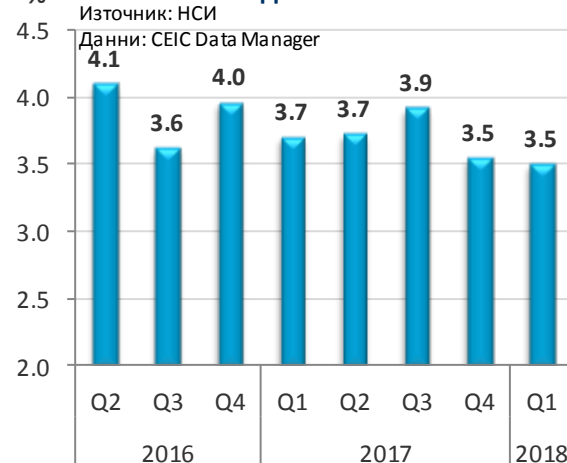
РЕАЛЕН СЕКТОР

Брутен вътрешен продукт

През първото тримесечие на 2018 г. икономиката на България нараства с 3,5% на годишна база в резултат на частното потребление

По данни на НСИ през първото тримесечие на 2018 г. икономиката на България нараства с 3,5% спрямо същия период на миналата година. Темпът остава без промяна спрямо отчетения през последните три месеца на миналата година, като основен двигател са покупките на домакинствата, макар че увеличението се забавя. Това показват сезонно изгладените данни на Националния статистически институт (НСИ), публикувани във вторник. Ръстът спрямо последното тримесечие на 2017 г. е 0,8%. В началото на месеца ЕК прогнозира ръст на БВП през тази година с 3,8%. Според прогнозите на Европейската банка за възстановяване и развитие пък българската икономика ще отчете нарастване от 3,6%. Екс-

Ръст на БВП по тримесечия на годишна база, сезонно изгладени данни

пресните оценки на НСИ за първото тримесечие на 2018 г. показват, че произведените стоки и услуги в страната в номинално изражение достигат 21,2 млрд. лв. Реализираната добавена стойност е 18,5 млрд. лв. По елементи на крайното използване най-голям дял в БВП заема крайното потребление (85,8%), което в стойностно изражение възлиза на 18,2 млрд. лв. През първото тримесечие на 2018 г. бруто капиталобразуването е 4,2 млрд. лв. и заема 19,8% относителен дял в БВП. Външнотърговското салдо е отрицателно. Бруто капиталобразуването се разширява по-бързо (7,2% спрямо 4,5% през четвъртото тримесечие на 2017 г.), докато забавяне се наблюдава при потреблението (2,4% спрямо 3,8%). Също така износьт расте по-бързо (4,6% спрямо 2%), докато вносьт се повишава с по-бавни темпове (6,8% спрямо 8,3%). През първото тримесечие на 2018 г. спрямо периода октомври-декември на 2017 г. БВП по сезонно изгладени данни се увеличава с 0,8%. За същия период брутната добавена стойност нараства с 0,7%. Според експресните оценки на БВП по елементи на крайното използване през първите 3 месеца на 2018 г. принос за регистрирания икономически растеж имат инвестициите (бруто образуването на основен капитал) - с 4,8%, и износа на стоки и услуги, който е нараснал с 1,3%. От януари до март произведените стоки и услуги се увеличават с 3,5% спрямо същото тримесечие на предходната година. Брутната добавена стойност се увеличава с 3,2%. Крайното потребление регистрира положителен икономически растеж от 2,4%. Инвестициите пък са със 7,2% повече, а износьт и вносьт на стоки и услуги се увеличават съответно с 4,6 и 6,8%. След силно представяне през четвърто тримесечие на 2017 г. Еврозоната забавя своя растеж на 2,5% на годишна база за първо тримесечие 2018 г. Растежът в ЕЦ е 2,4% спрямо 2,7% за четвърто тримесечие 2017г. Най-висок ръст на БВП на годишна база през първо тримесечие 2018 г. е отчетен от Латвия с 5,1%, Полша с 4,9% и Унгария с 4,7%. Единствената държава с отрицателен ръст е Дания, която отчита минус 0,5% ръст на БВП. Под средното равнище за ЕС са Великобритания, Португалия, Италия. Очакванията са икономическият ръст в България да се ускори леко през следващите тримесечия в резултата на очаквания за нарастване на потреблението, Ръстът на износа ще се забави поради покачване на международните цени на петрола.

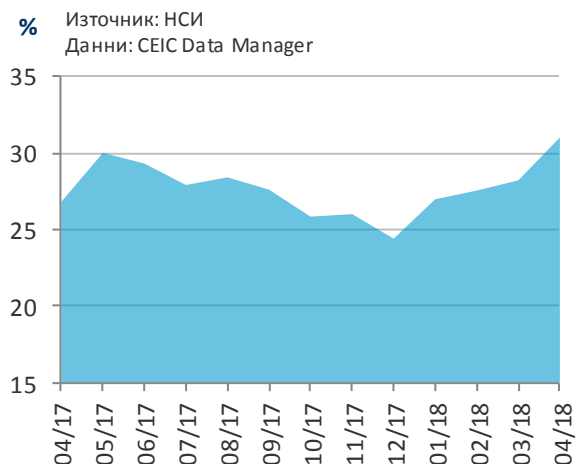
Бизнес климат

През април 2018 г. общият показател на бизнес климата нараства с 2.8 пункта до 31% в сравнение с предходния месец, като ръст на показателя е регистриран във всички наблюдавани сектори - промишленост, строителство, търговия на дребно и услуги

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ се повишава с 0.7 пункта до 28,9%, което се дължи на оптимистичните очаквания на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. Същевременно и прогнозите им относно износа и производствената активност през следващите три месеца са по-благоприятни. През периода януари - април 2018 г. излишъкът от мощности се увеличава, а средното натоварване в промишлеността се оценява на 73,7%, което е с 3,1 пункта под януарското равнище. Несигурната икономическа среда и недостигът на работна сила остават основните проблеми за развитието на бизнеса, като последната анкета отчита засилване на негативното им влияние. По отношение на продажните цени в промишлеността по-голяма част от мениджърите очакват запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Строителство. През април съставният показател „бизнес климат в строителството“ се покачва с 5,1 пункта до 29% в резултат на подобрените оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. По тяхно мнение настоящата строителна активност е повишена, като и прогнозите им за следващите три месеца остават благоприятни. Осигуреността на производството с поръчки се запазва спрямо януари и се оценява на 7,0 месеца. Същевременно очакванията за нови поръчки през следващите шест месеца се подобряват. Основните фактори, затрудняващи дейността в сектора, продължават да са свързани с несигурната икономическа среда, конкуренцията в бранша и недостига на работна сила. Относно продажните цени в строителството мениджърите предвиждат те да останат без промяна през следващите три

Общ показател на бизнес климата

Май 2018 г.

месеца.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ се увеличава с 0,5 пункта до 44,1%, което се дължи на подобрените очаквания на търговците на дребно за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца. По-благоприятни са и прогнозите им по отношение на поръчките към доставчиците както от вътрешния, така и от външния пазар през следващите три месеца. Най-сериозните затруднения за бизнеса остават недостигът на търсене, конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда, като през последния месец се наблюдава намаление на негативното влияние на първите два фактора. По отношение на продажните цени преобладаващите очаквания на търговците са за запазване на тяхното равнище през следващите три месеца.

Услуги. През април съставният показател „бизнес климат в сектора на услугите“ нараства със 7,1 пункта до 34,1% в резултат на оптимистичните оценки и очаквания на мениджърите за бизнес състоянието на предприятията. Подобрени са и мненията им относно настоящото и очакваното търсене на услуги. Конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда продължават да са основните пречки за дейността в сектора. Относно продажните цени мениджърите не очакват промяна през следващите три месеца.

Индекс на промишлено производство

По предварителни данни през март 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, нараства с 2.3% в сравнение с февруари 2018 година. През март 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 1.7% спрямо съответния месец на 2017 година

По предварителни данни през март 2018 г. индексът на промишленото производство, изчислен от сезонно изгладените данни, нараства с 2.3% в сравнение с февруари 2018 година. През март 2018 г. при календарно изгладения индекс на промишленото производство е регистриран ръст от 1.7% спрямо съответния месец на 2017 година. През март 2018 г. увеличение спрямо предходния месец е регистрирано в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 3.8%, в преработващата промишленост - с 1.4%, и в добивната промишленост - с 0.2%. По значителен ръст в преработващата промишленост се наблюдава при: производството на хранителни продукти - със 7.1%, производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 6.9%, производството на лекарствени вещества и продукти - с 6.0%, печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 5.9%. Спад е регистриран при: производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 1.7%, производството на превозни средства, без автомобили - с 1.6%, производството на изделия от каучук и пластмаси - с 0.9%. На годишна база ръст на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - със 7.8%, и в преработващата промишленост - с 0.7%, а спад е регистриран в добивната промишленост - с 8.7%. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо предходната година се наблюдава при: производството на превозни средства, без автомобили - с 52.4%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 15.1%, производството на електрически съоръжения - с 10.7%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 9.6%. Намаление е отчетено при: производството на тютюневи изделия - с 22.0%, производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 13.2%, производството на облекло - с 8.4%, производството на основни метали - с 5.6%.

Индекс на промишленото производство,
% изменение на годишна база

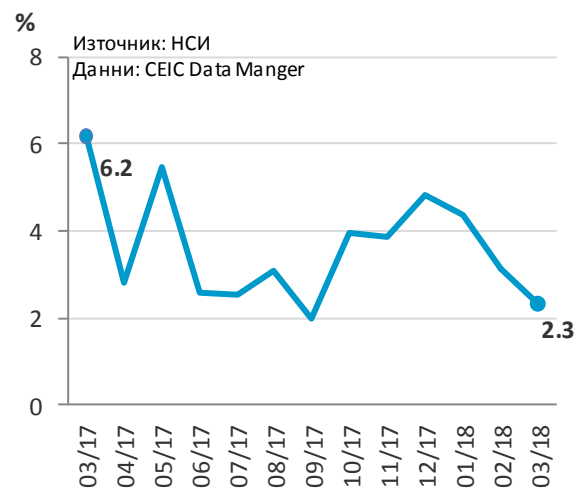

Търговия на дребно

По предварителни сезонно изгладени данни през март 2018 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени нараства с 0.1% спрямо предходния месец

По предварителни сезонно изгладени данни през март 2018 г. оборотът в раздел „Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети“ по съпоставими цени нараства с 0.1% спрямо предходния месец. През март 2018 г. оборотът в търговията на дребно, изчислен въз основа на календарно изгладени данни, бележи ръст от 2.3% в сравнение със същия месец на предходната година. През март 2018 г. се наблюдава по-значителен ръст на оборота спрямо предходния месец при: търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 8.3%, търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - с 2.1%, търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 1.5%, и търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - с 1.2%. Намаление е отбелязано при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника - с 3.7%, и търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - с 1.1%. През март 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. оборотът нараства при: търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 14.6%, търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 8.9%, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - със 7.7%, и търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 4.6%. През март 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. оборотът нараства при: търговията на дребно с фармацевтични и медицински стоки - с 14.6%, търговията на дребно чрез поръчки по пощата, телефона или интернет - с 8.9%, търговията на дребно с хранителни стоки, напитки и тютюневи изделия - със 7.7%, и търговията на дребно с битова техника, мебели и други стоки за бита - с 4.6%. Спад е регистриран при: търговията на дребно с компютърна и комуникационна техника и търговията на дребно с автомобилни горива и смазочни материали - по 9.8%, търговията на дребно с текстил, облекло, обувки и кожени изделия - със 7.0%, и търговията на дребно с разнообразни стоки - с 2.4%.

Индекс на оборота "Търговия на дребно", % изменение на годишна база

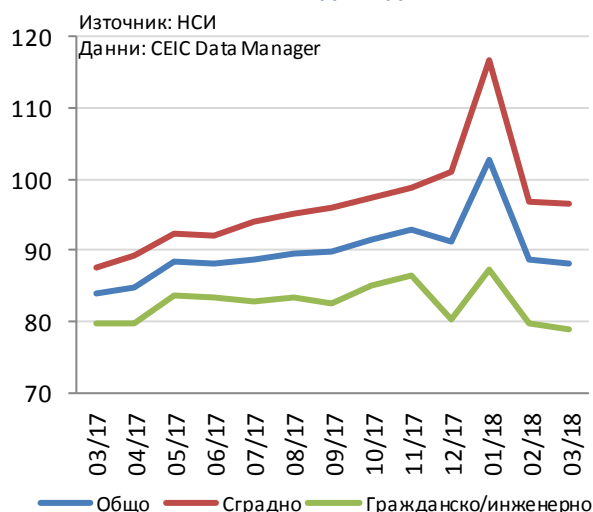
Строителство

По предварителни данни през март 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0.7% под равнището от предходния месец. През март 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция намалява с 1.5%

По предварителни данни през март 2018 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни е с 0,7% под равнището от предходния месец.

Календарно изгладените данни показват намаление от 1.5% на строителната продукция през март 2018 г. в сравнение със същия месец на 2017 година. През март 2018 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е под равнището от предходния месец, като намалението на продукцията от гражданското/инженерното строителство е с 1.1%, а от сградното строителство - с 0.3%. На годишна база спадът на строителната продукция през март 2018 г., изчислен от календарно изгладени данни, се определя от отрицателния темп при гражданското/инженерното строителство, където намалението е с 5.8%, докато при сградното строителство се наблюдава

Индекс на строителната продукция, сезонно изгладени данни

дава увеличение с 1.9%.

Жилищен сектор

През първото тримесечие на 2018 г. местните администрации са издали разрешителни за строеж на 1 162 жилищни сгради с 6 247 жилища, на 26 административни сгради/офиси и на 1 026 други сгради. Започнал е строежът на 723 жилищни сгради с 4 157 жилища в тях, на 18 административни сгради/офиси и на 467 други сгради

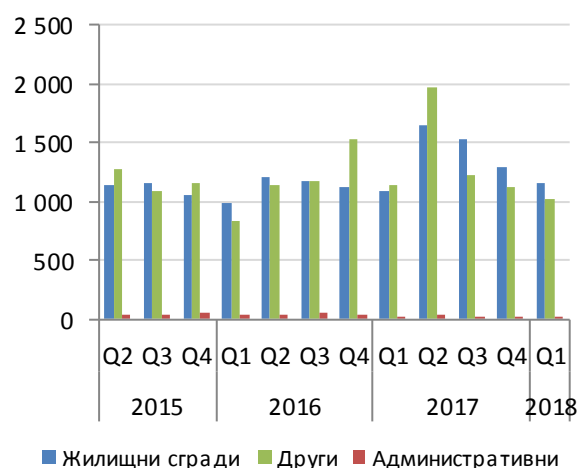
През първото тримесечие на 2018 г. местните администрации са издали разрешителни за строеж на 1 162 жилищни сгради с 6 247 жилища в тях и 815 987 кв. м разгъната застроена площ (РЗП), на 26 административни сгради/офиси с 33 101 кв. м РЗП и на 1 026 други сгради с 638 272 кв. м РЗП. Спрямо предходното тримесечие издадените разрешителни за строеж на жилищни сгради намаляват с 10,3%, жилищата в тях - с 14,7%, а общата им застроена площ - с 9,8%. При броя на издадените разрешителни за строеж на административни сгради и на други сгради също се наблюдава спад съответно с 13,3 и 9,2%, като общата застроена площ на административните сгради нараства с 13,2%, докато РЗП на другите сгради е по-малко със 7,7%. В сравнение с първото тримесечие на 2017 г. издадените разрешителни за строеж на нови жилищни сгради се увеличават с 6.3%, жилищата в тях - с 33.1%, а разгънатата им застроена площ е повече с 37.1%. Издадените разрешителни за строеж на административни и други видове сгради намаляват съответно с 10.3 и 10.1%, а и тяхната РЗП бележи спад респективно с 57,2 и 21,2%. Най-голям брой разрешителни за строеж на нови жилищни сгради са издадени в областите София (столица) - 205, Пловдив - 176, Варна - 108, и Бургас - 102. Най-много жилища предстои да бъдат започнати в областите София (столица) - 2 337, Пловдив - 1 355, Бургас - 754, и Варна - 687.

През първото тримесечие на 2018 г. е започнал строежът на 723 жилищни сгради с 4 157 жилища в тях и с 476 224 кв. м обща застроена площ, на 18 административни сгради/офиси с 22 623 кв. м РЗП и на 467 други сгради с 428 856 кв. м РЗП. Спрямо предходното тримесечие започнатите жилищни сгради са по-малко със 7,2%, жилищата в тях - с 1,4%, а общата им застроена площ - с 12,4%. Започнатите административни сгради бележат ръст от 12,5%, но тяхната обща застроена площ е по-малко с 16,7%. Броят на започнатите други видове сгради намалява с 18,1%, а тяхната РЗП - с 5,7%. В сравнение с първото тримесечие на 2017 г. започнатите нови жилищни сгради се увеличават с 13,1%, жилищата в тях - с 29,2%, а разгънатата им застроена площ - с 16,8%. Броят на започнатите административни сгради нараства с 12,5%, докато тяхната РЗП спада с 61,8%. Започнатите други видове сгради са повече с 1,5%, а разгънатата им обща застроена площ - с 47,5%. Строителство на най-голям брой нови сгради е започнало в областите: Пловдив - 140 жилищни и 66 други сгради; София (столица) - 123 жилищни, 7 административни и 19 други сгради; Бургас - 91 жилищни, 3 административни и 29 други сгради; Варна - 83 жилищни и 28 други сгради.

По предварителни данни на Националния статистически институт броят на въведените в експлоатация жилищни сгради през първото тримесечие на 2018 г. е 565, а новопостроените жилища в тях са 1 530. Спрямо първото тримесечие на 2017 г. сградите са със 103 повече, или с 22.3%, докато жилищата в тях намаляват с 221, или с 12.6%

По предварителни данни на Националния статистически институт броят на въведените в експлоатация жилищни сгради през първото тримесечие на 2018 г. е 565, а новопостроените жилища в тях са 1 530 (табл. 1 от приложението). Спрямо първото тримесечие на 2017 г. сградите са със 103 повече, или с 22.3%, докато жилищата в тях намаляват с 221, или с 12.6%. От въведените в експлоатация новопостроени жилищни сгради през първото тримесечие на 2018 г. със стоманобетонна конструкция са 76.6%, с тухлена - 19.1%, с друга - 3.4%, и с панелна - 0.9%. Най-голям е относителният дял на новопостроените къщи (79.1%), следвани от жилищните кооперации (11.5%). През първото тримесечие на 2018 г. в сравнение с първото тримесечие на 2017 г. броят на новопостроените къщи, жилищни кооперации и вили се увеличава, докато броят на новопостроените сгради от смесен тип намалява. Най-много жилищни сгради са въведени в експлоата-

Издадени разрешителни за строеж на нови сгради

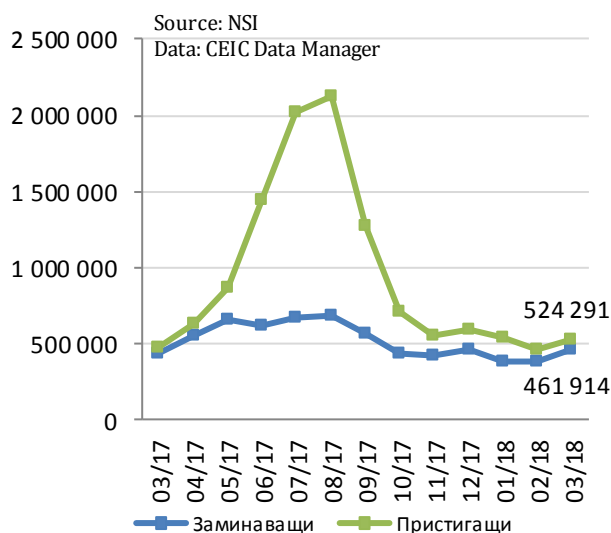
ция в областите Пловдив - 89 сгради с 290 жилища в тях, Бургас - 70 сгради с 249 жилища, и Варна - 67 сгради с 349 жилища. Най-висок е делът на новопостроените жилища с три стаи (37.3%), следват тези с две стаи (35.8%), а най-нисък е делът на жилищата с шест и повече стаи - 4.9%. Общата полезна площ на всички новопостроени жилища през първото тримесечие на 2018 г. е 147.7 хил. кв. м, или с 5.6% по-малко в сравнение със същото тримесечие на 2017 г., а жилищната площ намалява с 2.6% до 97.3 хил. кв. метра. Средната полезна площ на едно новопостроено жилище се увеличава от 89.3 кв. м през първото тримесечие на 2017 г. на 96.6 кв. м през същото тримесечие на 2018 година. Най-голяма средна полезна площ на едно новопостроено жилище е регистрирана в областите Силистра - 258.0 кв. м, и Търговище - 240.5 кв. м, а най-малка - в областите Плевен - 73.3 кв. м, и Враца - 79.0 кв. метра.

Туризм

Пътуванията на български граждани в чужбина през март 2018 г. са 461.9 хил., или с 5.6% над регистрираните през март 2017 година. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през март 2018 г. формират пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) - 44.3%, следвани от пътуванията със служебна цел - 30.3%, и пътуванията с цел почивка и екскурзия - 25.4%

Пътуванията на български граждани в чужбина през март 2018 г. са 461.9 хил. или с 5,6% над регистрираните през март 2017 година. Увеличение на пътуванията на български граждани в сравнение със същия месец на предходната година е отчетено към Румъния - със 17,7%, Германия - със 7,9%, Гърция - с 4,1%, Турция - с 2,8%, Сърбия - с 2,1%, и други. Същевременно намаляват пътуванията към Нидерландия - с 3,2%, Чешката република - с 2,8%, Испания - с 0,6%, бившата югославска република Македония - с 0,5%, и други. В сравнение с март 2017 г. е регистрирано увеличение при всички наблюдавани цели: с цел почивка и екскурзия - със 7,0%, с други цели - с 5,2%, и със служебна цел - с 4,9%. Най-голям относителен дял от общия брой пътувания на български граждани в чужбина през март 2018 г. формират пътуванията с други цели (гостуване, обучение, посещение на културни и спортни мероприятия) – 44,3%, следвани от пътуванията със служебна цел – 30,3%, и пътуванията с цел почивка и екскурзия – 25,4%. През март 2018 г. най-голям брой пътувания на български граждани са осъществени към: Турция – 120,5 хил., Гърция – 66,2 хил., Сърбия – 42,1 хил., Румъния – 34,8 хил., бившата югославска република Македония – 27,9 хил., Германия – 22,3 хил., Франция – 16,1 хил., Австрия – 13,7 хил., Обединеното кралство – 13,1 хил., Италия – 12,2 хиляди. През март 2018 г. посещенията на чужденци в България са 524,3 хил. или с 10,5% повече в сравнение с март 2017 година. Регистрирано е увеличение при всички наблюдавани цели: с други цели (вкл. гостувания и транзитни преминавания) - с 14,4%, с цел почивка и екскурзия - с 8,3%, и със служебна цел - със 7,2%. Транзитните преминавания през страната са 23,2% (121,4 хил.) от всички посещения на чужденци в България. От общия брой чужденци, посетили България през март 2018 г., делът на гражданите от Европейския съюз е 48,7%, или с 9,9% повече в сравнение със същия месец на предходната година. Увеличават се посещенията на граждани от Германия - с 25,4%, Обединеното кралство - с 24,1%, Италия - с 13,9%, Гърция - с 6,0%, Румъния - с 3,4%, и други. Същевременно намаляват посещенията на граждани от Австрия - с 30,3%, Чешката република - с 28,4%, Хърватия - с 4,3%, и други. Увеличават се и посещенията на граждани от групата „Други европейски страни“1 - с 8,5%, като най-голям е ръстът на посещенията на граждани от Турция - с 15,4%. През март 2018 г. преобладава делът на посещенията с други цели – 40,4%, следвани от посещенията с цел почивка и екскурзия – 39,2%, и със служебна цел – 20,4%. Най-много посещения в България през март 2018 г. са реализирали гражданите от: Турция – 92,4 хил., Румъния – 77,1 хил., Гърция – 72,7 хил., бившата югославска република Македония – 47,1 хил., Сърбия – 42,5 хил., Германия – 18,9 хил., Обединеното кралство – 18,5 хил., Израел – 15,3 хил., Украйна – 14,8 хил., Италия – 10,7 хиляди.

Общо пристигащи/заминаващи

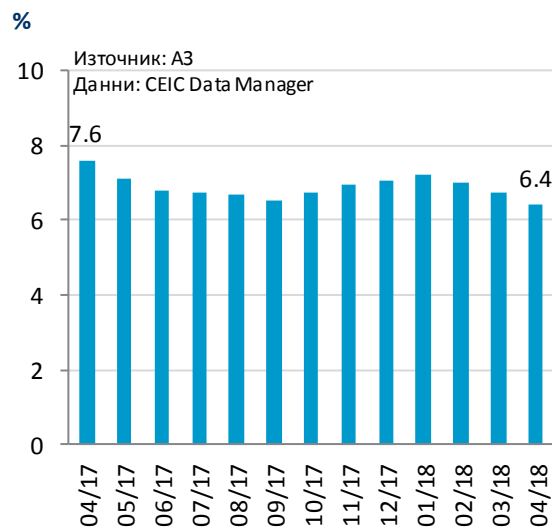

Приходите от нощувки през март 2018 г. достигат 44.9 млн. лв., или с 12.9% повече в сравнение с март 2017 година

През март 2018 г. в страната са функционирали 1 942 места за настаняване с над 10 легла - хотели, мотели, къмпинги, хижи и други места за краткосрочно настаняване. Броят на стаите в тях е 56.8 хил., а на леглата - 114.9 хиляди. В сравнение с март 2017 г. общият брой на местата за настаняване, функционирали през периода, се увеличава с 3.1%, а на леглата в тях - с 2.8%. Общият брой на нощувките във всички места за настаняване, регистрирани през март 2018 г., е 832.9 хил., или с 6.4% повече в сравнение със същия месец на предходната година, като най-голямо увеличение на нощувките (с 9.9%) се наблюдава в местата за настаняване с 3 звезди. През март 2018 г. в хотелите с 4 и 5 звезди са реализирани 72.2% от общия брой нощувки на чужди граждани и 37.3% - на българи. В местата за настаняване с 3 звезди са осъществени 20.9% от нощувките на чужди граждани и 32.4% - на българи, докато в останалите места за настаняване (с 1 и 2 звезди) те са съответно 6.9 и 30.3%. Броят на пренощуващите лица в местата за настаняване през март 2018 г. се увеличава с 4.8% в сравнение със същия месец на 2017 г. и достига 400.4 хил., като е регистрирано увеличение с 5.2% при българите и с 3.9% при чужденците. Българските граждани, нощували в местата за настаняване през март 2018 г., са 274.2 хил. и са реализирали средно по 1.9 нощувки. Чуждите граждани са 126.2 хил., като 71.9% от тях са нощували в хотели с 4 и 5 звезди и са реализирали средно по 2.5 нощувки. Общата заетост на леглата в местата за настаняване през март 2018 г. е 24.1%, като се увеличава с 0.5 процентни пункта в сравнение с март 2017 година. Най-висока е заетостта на леглата в хотелите с 4 и 5 звезди - 33.8%, следват местата за настаняване с 3 звезди - 24.2%, и с 1 и 2 звезди - 14.3%.

Безработица**През април 2018 г. безработицата в България намалява с 0,01 процентни пункта до 5,1% спрямо предходния месец**

По данни на ЕВРОСТАТ безработицата в България през април 2018 година се понижи до 5,1% от 5,2% през март. По този показател България е една от страните-членки на ЕС с безработица, която е по-ниска от средноевропейската. През април 2018 г. 177 хиляди българи са били без работа спрямо 180 хиляди през март и 211 хиляди безработни през април 2017 година. Нивото на младежката безработица в България се понижи през април до 10,1% от 10,4% през предишния месец и спрямо 13,9% година по-рано, като без работа са били общо 18 хиляди български младежи на възраст под 25 години спрямо 19 хиляди през март и 23 хиляди година по-рано. През април 2018 година нивото на безработицата в Европейския съюз (ЕС) остана за трети пореден месец на ниво от 7,1% (най-ниско ниво от септември 2008 година), докато в рамките на еврозоната безработицата се понижи до 8,5% (най-ниска безработица от декември 2008 година) от 8,6% през март. Според европейската статистика общо 17,462 млн. европейци, от които 13,880 милиона от еврозоната, са били без работа през четвъртия месец на миналата година, като спрямо март е отчетено понижение на безработните в ЕС с 53 хиляди, докато броят на безработните в еврозоната се понижи в рамките на месец с 56 хиляди. Спрямо април 2017 година общият брой на безработните европейци е спаднал с 1,633 милиона, от които 1,088 милиона в рамките на единния валутен блок. Най-ниска безработица през април е регистрирана в Чешката република (2,2%), следвана от Малта (3,0%) и Германия (3,4%), докато най-висока остава безработицата в Гърция (20,8%, според данни за февруари 2018 година) и в Испания (15,9% през април). В рамките на април общо 3,426 млн. младежи на възраст под 25 години са били без работа в ЕС (ниво на младежка безработица от 15,3%), като това представлява понижение на младежката безработица с 464 хиляди спрямо година по-рано, когато безработицата сред младите европейци беше на ниво от 17,2%.

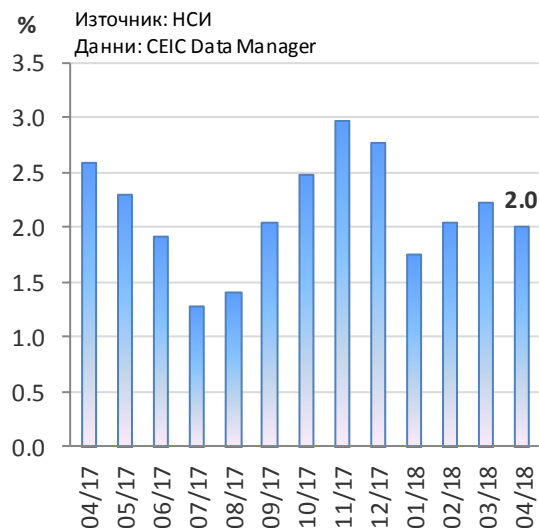
Равнище на безработица

Инфлация

Индексът на потребителските цени за април 2018 г. спрямо март 2018 г. е 100.4%, т.е. месечната инфлация е 0.4%

Индексът на потребителските цени за април 2018 г. спрямо март 2018 г. е 100.4%, т.е. месечната инфлация е 0.4%. Инфлацията от началото на годината (април 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 0.7%, а годишната инфлация за април 2018 г. спрямо април 2017 г. е 2.0%. Средногодишната инфлация за периода май 2017 - април 2018 г. спрямо периода май 2016 - април 2017 г. е 2.1%. Хармонизираният индекс на потребителските цени за април 2018 г. спрямо март 2018 г. е 100.3%, т.е. месечната инфлация е 0.3%. Инфлацията от началото на годината (април 2018 г. спрямо декември 2017 г.) е 0.6%, а годишната инфлация за април 2018 г. спрямо април 2017 г. е 1.7%. Средногодишната инфлация за периода май 2017 - април 2018 г. спрямо периода май 2016 - април 2017 г. е 1.4%.

Инфлация на годишна база

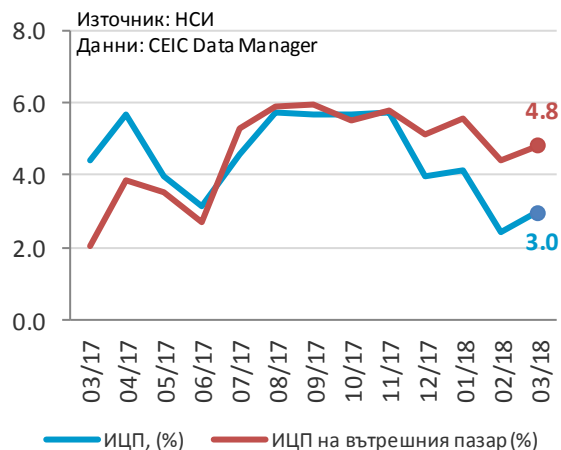

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

Общият индекс на цените на производител през март 2018 г. остава непроменен в сравнение с предходния месец и нараства с 3.0% спрямо март 2017 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през март 2018 г. нараства с 0.1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 4.8%

Общият индекс на цените на производител през март 2018 г. остава непроменен спрямо предходния месец. По-високи цени са регистрирани в добивната промишленост с 0,4%, в преработващата промишленост не е отчетена промяна, а при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ е отчетено намаление с 0,1%. По-съществено покачване на цените в преработващата промишленост се наблюдава при обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 1,7%, и при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 1,2%, а спад е отчетен при производството на основни метали - с 1,1%, както и при производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 0,9%. **Общият индекс на цените на производител през март 2018 г. нараства с 3,0% в сравнение със същия месец на 2017 година.** Увеличение на цените е отчетено при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 11,6%, в преработващата промишленост - с 0,7%, и в добивната промишленост - с 0,1%. В преработващата промишленост по-съществен ръст на цените се наблюдава при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 6,9%, и при производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 5,1%, а спад е регистриран при производството на тютюневи изделия - със 7,3%, както и при производството на превозни средства—с 2.2%.

Индекс на цените на производител в промишлеността, % изменение на годишна база

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през март 2018 г. се покачва с 0,1% спрямо предходния месец. Ръст на цените е отчетен в добивната промишленост - с 0,5%, в преработващата промишленост - с 0,1%, а при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ не е отчетена промяна. В преработващата промишленост: производството на мебели - с 0,9%, производството на облекло - с 0,7%, производството на текстил и изделия от него, без облекло - с 0,5%. Спад е отчетен при производството на химични продукти - с 0,7%, и при производството на тютюневи изделия - с 0,5%. **Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през март 2018 г. нараства с**

4,8% в сравнение със същия месец на 2017 година. Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 12,1%, в добивната промишленост - с 2,9%, и в преработващата промишленост - с 0,8%. През март 2018 г. по-високи цени в преработващата промишленост спрямо март 2017 г. са отчетени при производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 5,3%, и при производството на мебели - с 3,5%. Намаление на цените се наблюдава при производството на тютюневи изделия - с 8,8%, и при производството на изделия от каучук и пластмаси - с 0,9%.

Индексът на цените на производител на международния пазар през март 2018 г. спада с 0,2% в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 2,4%, и производството на облекло - с 1,1% е отчетено намаление на цените с 0,1%. По-съществен спад е отчетен при: производството на основни метали - с 1,2%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 1,0%, и производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 0,2%, а покачване се наблюдава при: производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 2,5%. Индексът на цените на производител на международния пазар през март 2018 г. нараства с 0,3% в сравнение със същия месец на 2017 година. В преработващата промишленост цените се покачват с 0,6%. По-високи цени са отчетени при: производството на дървен материал и изделия от него, без мебели - с 9,0%, производството на хартия, картон и изделия от хартия и картон - с 8,9%, и обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 6,3%. Спад на цените се наблюдава при производството на превозни средства, без автомобили и при производството на химични продукти - по 3,9%, и при производството на тютюневи изделия - с 3,7%.

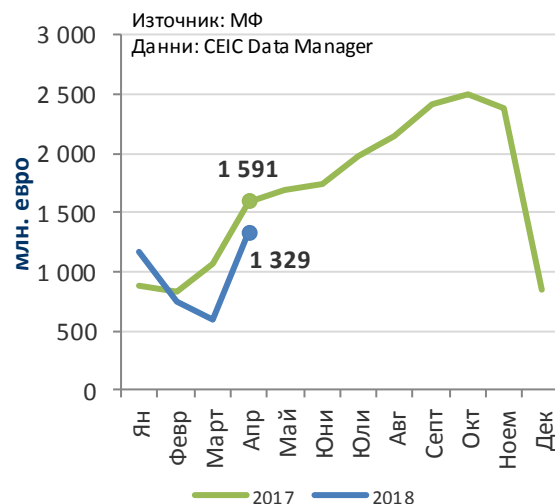
ФИСКАЛЕН СЕКТОР

Бюджетно салдо

Към 31.03.2018 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 592,7 млн. лв. и заема 0,6% от БВП

По данни МФ салдото по КФП на касова основа към месец март 2018 г. е положително в размер на 592,7 млн. лв. (0,6% от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 880,2 млн. лв. и дефицит по европейските средства в размер на 287,6 млн. лева. Основните фактори за формиране превишението на приходите над разходите към месец март са добрите параметри по изпълнението на данъчните и осигурителните приходи по националния бюджет. Постъпилите приходи и помощи по КФП към март 2018 г. са в размер на 9 218,8 млн. лв. или 24,1% от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 621,1 млн. лв. (7,3%), докато постъпленията от помощи са по-ниски. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 7 828,6 млн. лв., което представлява 25,1% от планираните за годината приходи. Съпоставено с данните към месец март 2017 г. данъчните постъпления нарастват номинално със 7,4% (539,8 млн. лева). Приходите от преки данъци са в размер на 1 453,2 млн. лв. или 25,2% от предвидените в разчетите за годината, като спрямо същия период на предходната година нарастват със 122,4 млн. лева (9,2%). Приходите от косвени данъци са в размер на 3 829,3 млн. лв., което е 25,3% от разчетите за годината. Съпоставено с данните към март 2017 г., постъпленията в групата нарастват със 115,3 млн. лв. (3,1%). Постъпленията от ДДС са в размер на 2 561,3 млн. лв. или 26,2% от планираните. Размерът на невъзстановения ДДС към 31.03.2018 г. е 70,8 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 1 195,6 млн. лв. (23,2% от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 63,8 млн. лв. или 33,5% от разчета за годината. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 330,0 млн. лв. или 30,1% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социално и здравноосигурителни вноски са 2 216,1

Бюджетна позиция

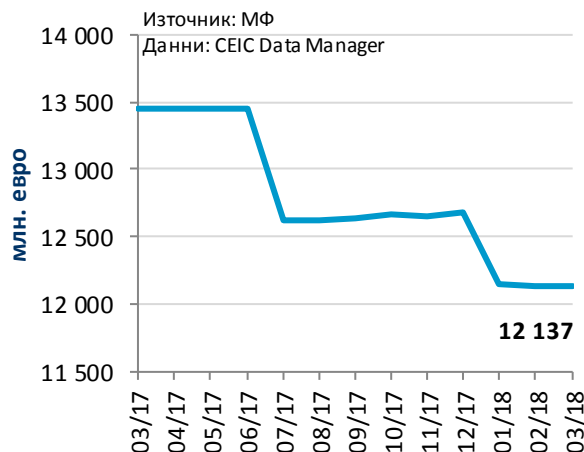
млн. лв., което представлява 24,3% от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 14,6% (282,2 млн. лева). Неданъчните приходи са в размер на 1 254,1 млн. лв., което представлява 26,7% изпълнение на годишните разчети. Приходите от помощи са в размер на 136,2 млн. лева. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към март 2018 г. възлизат на 8 626,2 млн. лв., което е 21,9% от годишните разчети. За сравнение, разходите по КФП за същия период на 2017 г. бяха в размер на 7 780,6 млн. лева. Номиналното нарастване се дължи както на по-високия размер на разходите по националния бюджет, така и на нарастването на разходите по сметките за средствата от Европейския съюз. Ръстът на разходите спрямо същия период на 2017 г. е основно поради по-високия размер на социалните плащания, свързан с базов ефект при разходите за пенсии от увеличението им от юли 2017 г. и увеличението на две стъпки през 2017 г. на размера на минималната пенсия (от юли и октомври), по-високи разходи за персонал (основно поради увеличението на възнагражденията на педагогическия персонал в системата на средното образование) и нарастването на капиталовите разходи (основно по сметките за средства от ЕС). Нелихвените разходи са в размер на 7 939,6 млн. лв., което представлява 21,3% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към март 2018 г. са в размер на 7 378,6 млн. лв. (23,7% от разчета за годината), капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 554,1 млн. лв. (9,0% от разчетите към ЗДБРБ за 2018 г.). Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 6,9 млн. лв. Лихвените плащания са в размер на 378,4 млн. лв. или 52,4% от планираните за 2018 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.03.2018 г. от централния бюджет възлиза на 308,2 млн. лв., което е в изпълнение на действащото към момента законодателство в областта на собствените ресурси на ЕС. Размерът на фискалния резерв към 31.03.2018 г. е 10,1 млрд. лв., в т.ч. 9,5 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 0,6 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

Държавен дълг

Към края на март 2018 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 12 136,8 млн. евро и заема 22,7% от БВП

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на март 2018 г. възлиза на 12 136,8 млн. евро. Вътрешните задължения са 2 949,7 млн. евро, а външните 9 187,2 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 22,7%, като дялът на вътрешния дълг е 5,5%, а на външния дълг – 17,2%. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 24,3%, а външните – от 75,7%. Среднопретегленият лихвен процент на дълга за периода 01.01.2018-31.03.2018 г. възлиза на 2,69%, като намалява с 10 б. т. спрямо същия период на 2017 г. (2,79%). Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 март 2018 г. е в размер на 351,2 млн. евро. Вътрешните гаранции са 36,2 млн. евро, а външните - 315,0 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,7%. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на март 2018 г. достига до 11 472,6 млн. евро или 21,4% от БВП. Вътрешните задължения са в размер на 2 887,0 млн. евро, а външните – в размер на 8 585,6 млн. евро. Държавногарантираният дълг през март 2018 г. възлиза на 1 018,0 млн. евро. Вътрешните гаранции са 36,2 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,9%.

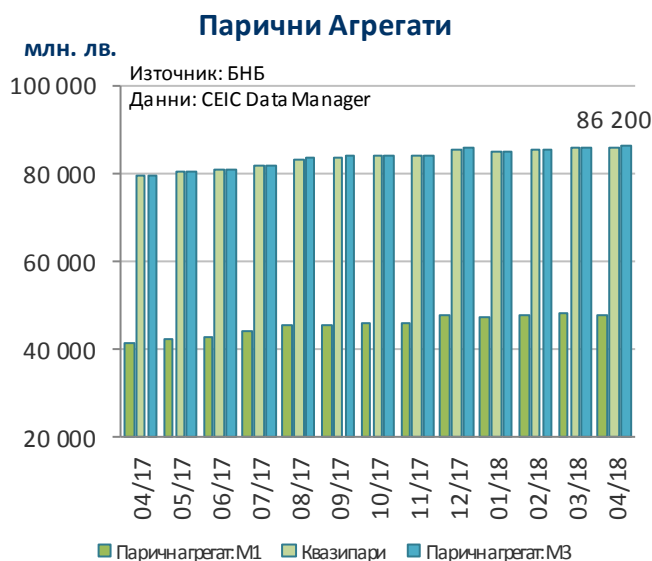
Дълг подсектор "Централно управление"

ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на март 2018 г. широките пари са 86,100 млрд. лв. и нарастват с 8,4% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 54,745 млрд. лв. и нараства спрямо март 2017 г. с 8%

През март 2018 г. широките пари (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 8,4% при годишно нарастване от 8,1% през февруари 2018 година. В края на март 2018 г. широките пари са 86,100 млрд. лв. (82,1% от БВП) при 85,672 млрд. лв. към февруари 2018 г. (81,7% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през март 2018 г. със 17,2% на годишна база (17,6% годишен ръст през февруари 2018 година). В края на март 2018 г. депозитите на неправителствения сектор са 72,399 млрд. лв. (69% от БВП), като годишното им увеличение е 5,6% (5,6% годишно повишение през февруари 2018 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 21,674 млрд. лв. (20,7% от БВП) в края на март 2018 година. В сравнение със същия месец на 2017 г. те се увеличават с 13% (13,6% годишно повишение през февруари 2018 година). Депозитите на финансовите предприятия намаляват с 31,1% на годишна база през март 2018 година (32,4% годишно понижение през февруари 2018 г.) и в края на месеца достигат 2,652 млрд. лв. (2,5% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 48,073 млрд. лв. (45,8% от БВП) в края на март 2018 година. Те се увеличават с 5,5% спрямо същия месец на 2017 г. (5,4% годишно нарастване през февруари 2018 година). Нетните вътрешни активи са 53,173 млрд. лв. в края на март 2018 година. Те се увеличават с 8,8% спрямо същия месец на 2017 г. (8,5% годишно повишение през февруари 2018 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 54,745 млрд. лв. и нараства спрямо март 2017 г. с 8% (7,2% годишно увеличение през февруари 2018 година). През март 2018 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават с 5,3%, достигайки 54,956 млрд. лв. (4,8% годишно увеличение през февруари 2018 година). В края на март 2018 г. кредитите за неправителствения сектор са 53,846 млрд. лв. (51,3% от БВП) при 53,291 млрд. лв. към февруари 2018 г. (50,8% от БВП). През март 2018 г. те се увеличават на годишна база с 5,6% (5% годишно повишение през февруари 2018 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 70,4 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 134,8 млн. лв. (в т. ч. 10,3 млн. лв. през март 2018 година), а обратно изкупените кредити – 64,4 млн. лв. (през март 2018 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 2,3% на годишна база през март 2018 г. (2% годишно повишение през февруари 2018 г.) и в края на месеца достигат 31,451 млрд. лв. (30% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 19,974 млрд. лв. (19% от БВП) в края на март 2018 година. Спрямо същия месец на 2017 г. те се увеличават с 6,3% (6,1% годишно повишение през февруари 2018 година). В края на март 2018 г. жилищните кредити са 9,653 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 9,1% (8,5% годишно увеличение през февруари 2018 година). Потребителските кредити възлизат на 7,919 млрд. лв. и се увеличават със 7,2% спрямо март 2017 г. (6,9% годишно повишение през февруари 2018 година). На годишна база другите кредити намаляват с 5,8% (2,3% годишно понижение през февруари 2018 г.), като достигат 1,111 млрд. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 2,421 млрд. лв. (2,3% от БВП) в края на март 2018 година. В сравнение с март 2017 г. те се увеличават с 64,5% (53% годишно повишение през февруари 2018).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

През април 2018 година основният индекс на БФБ-София SOFIX регистрира ръст от 1.38% до 658.11 пункта. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се повиши с 1.10% до 129.95 пункта. Равнопретегленият BG TR30 се повиши с 0.76% до 540.35 пункта. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 0.51% до 115.52 пункта

След два поредни месеца на спад, основният индекс SOFIX на БФБ-София отново се върна към възход през април 2018

Май 2018 г.

година, а от включените в него 15 най-ликвидни компании, емисиите на 10 от тях завършват четвъртия месец на годината на печалба. През април 2018 година за пръв път от началото на годината месечната равнотетката за най-ликвидните компании от SOFIX е положителна - печелившите акции са повече от губещите при съотношение 10 към 4 и една емисия с нулева промяна. Година по рано, през април 2017 г. съотношението беше отрицателно 10 губещи и 5 печеливши акции. За разлика от първите три месеца на годината през април липсват емисии, които отчитат двуцифрено понижение, както и двуцифрен ръст. през април общият обем на сключените сделки с книжата на 15 -те най-ликвидни компании възлиза на 16 334 198 лева, което е с 4 770 675 лева повече в сравнение с оборота през март, когато бяха отчетени 11 563 523 лева. През миналия месец април, както и през март, 3 емисии са реализирали продажби за над 1 млн. лева, както и година по-рано, когато са били също 3. Лидерите през април 2018 година са: Софарма с 9 185 398 лева, Индустриален холдинг България с 6 902 602 лева и Химимпорт с 1 878 394 лева. Най-печеливша компания през април 2018 г. е Захарни заводи АД, което постига двуцифрен ръст от 53.12%. На второ място се нарежда Адванс Екуити Холдинг АД. На трета позиция е Свилоза АД, което постига ръст от 13.64%. На четвърта позиция в класацията е Св. Св. Константин и Елена Холдинг АД, което реализира ръст от 7.27%. Последната компания в класацията е М+С хидравлик АД, която отбелязва едноцифрен ръст от 6.08%. Топ 5 на губещите компании през април 2018г. се оглавява от ЧЕЗ Електро България АД със спад от 10.85%. На второ място е Трейс груп холд АД със спад от 8.33%. Трета позиция заема Билборд АД. Четвърта позиция в класацията със спад от 6.14% заема Сирма Груп Холдинг АД. На последна позиция в класацията е ТБ Първа Инвестиционна Банка АД, която отбелязва едноцифрен спад от 3.94%.

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
04.2017	657.3	130.3	108.4	519.9
05.2017	661.2	130.6	111.1	516.7
06.2017	703.5	134.2	113.8	535.5
07.2017	715.2	135.5	115.0	548.7
08.2017	705.4	134.9	115.3	556.1
09.2017	688.1	134.3	114.9	559.3
10.2017	671.4	131.2	115.9	547.1
11.2017	665.0	130.5	114.0	547.9
12.2017	677.5	132.0	116.1	556.0
01.2018	712.7	138.2	115.4	571.6
02.2018	686.4	133.3	116.5	558.0
03.2018	649.2	128.5	114.9	536.3
04.2018	658.1	130.0	115.5	540.4

Източник: Българска фондова борса-София

БАНКОВ СЕКТОР

През март 2018 г. активите на банковата система нарастват с 5,0% на годишна база до 97,6 млрд. лева, като се наблюдава увеличение в кредитите и авансите, портфейлите с ценни книжа, депозитите и балансовия капитал

По данни на БНБ агрегираната печалба на банковата система за първото тримесечие на 2018 г. е 267 млн. лв. (при 288 млн. лв. за същия период на миналата година). Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, за текущото тримесечие са 106 млн. лв. (при 125 млн. лв. година по-рано). Към 31 март 2018 г. нивата на показателите за възвръщаемост на активите (ROA) и за възвръщаемост на капитала (ROE) на банковата система на годишна база са съответно 1.10% и 8.88%.

Показател (BGN'000)	31.03.2017	31.03.2018	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	774 060	720 846	-6.9
Разход от лихви	103 214	74 805	-27.5
Нетен лихвен доход	670 846	646 041	-3.7
Обезценки	124 959	106 411	-14.8
Приходи от такси и комисиони	264 937	281 726	6.3
Разходи за такси и комисиони	33 278	39 185	17.8
Нетен доход от такси и комисиони	231 659	242 541	4.7
Административни разходи	386 657	415 082	7.4
Разходи за персонал	193 532	204 076	5.4
Нетен оперативен приход	875 341	852 239	-2.6
Нетна печалба	287 602	267 194	-7.1

Източник: БНБ, Изчисления ОББ

По данни на БНБ активите на банковия сектор намаляват спрямо декември 2017 г. с 0.2% (238 млн. лв.) и в края на март 2018 г. възлизат на 97.6 млрд. лв. Делът на петте най-големи кредитни институции в активите на банковата система нараства до 59.1%. Към края на март 2018 на ниво банкова система е отчетен спад в паричните салда при централни банки и паричните наличности, а увеличение – в другите депозити на виждане. Делът в активите на позицията пари, парични салда при централни банки и други депозити на виждане се понижава, но остава съществен – 18.9%. Спад има в общия размер на портфейлите с ценни книжа, а също и в дела им в балансовите активи – до 13.4% в края на март. Растеж е отчетен в балансовата сума на кредитите и авансите, а делът ѝ се повишава до 63.0%. Брутният кредитен портфейл (без кредитите и авансите за секторите централни банки и кредитни институции) се увеличава към края на март 2018 г. с 4,1% на годишна база до 57.0 млрд. лв. Нарастват кредитите за нефинансови предприятия с 0,9% на годишна база до 33,6 млрд. лева, за домакинства със 7,2% на годишна база до 20,2 млрд. лева, за други финансови предприятия с 33,5% на годишна база до 2,6 млрд. лева. Кредитите за държавно управление отчитат годишен спад от 8,6%. Привлечените средства от клиенти в банковата система нарастват с 5,5% на годишна база до 78,6 млрд. лева. Увеличение има при депозитите на домакинства (с 5,1% на годишна база до 49,8 млрд. лева), на сектор държавно управление (с 19,3% на годишна база до 2,2 млрд. лева) и на други нефинансови предприятия (с 12,6% на годишна база до 23,8 млрд. лева). Намаление бележат средствата на други финансови предприятия (с 31,7% на годишна база до 2,8 млрд. лева).

България	31.03.2017	31.12.2017	28.02.2018	31.03.2018	Изменение	Изменение	Изменение	Дял в
Показатели за посредничество	BGN '000	BGN 000	BGN'000	BGN'000	m/m (%)	y/y (%)	yend (%)	БВП (%)
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА (BGN '000)	92 925 284	95 850 484	97 320 309	97 570 257	0.3	5.0	1.8	92.2
Кредити за държавно управление	651 166	614 592	592 253	595 261	0.5	-8.6	-3.1	0.6
Кредити за нефинансови предприятия	33 312 725	33 516 791	33 342 388	33 604 455	0.8	0.9	0.3	31.6
Кредити на финансови предприятия	1 944 517	2 352 930	2 489 626	2 596 896	4.3	33.5	10.4	2.4
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	18 849 995	19 972 030	20 056 098	20 207 797	0.8	7.2	1.2	19.0
Жилищни	8 840 656	9 444 146	9 820 212	9 928 714	1.1	12.3	5.1	9.3
Потребителски	8 756 720	9 264 095	9 048 891	9 132 875	0.9	4.3	-1.4	8.6
Микро и други кредити	1 252 619	1 263 789	1 186 995	1 146 208	-3.4	-8.5	-9.3	1.1
ОБЩО КРЕДИТИ	54 758 403	56 456 343	56 480 365	57 004 409	0.9	4.1	1.0	53.5
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	74 506 997	76 747 619	78 306 251	78 611 229	0.4	5.5	2.4	74.1
Депозити на Държавно управление	1 817 569	1 824 421	2 158 715	2 168 881	0.5	19.3	18.9	2.0
Депозити на Нефинансови предприятия	21 168 020	23 709 705	23 690 781	23 831 960	0.6	12.6	0.5	22.4
Депозити на Други финансови предприятия	4 122 560	2 842 120	2 763 346	2 815 136	1.9	-31.7	-0.9	2.6
Депозити на Домакинства	47 398 848	48 371 373	49 693 409	49 795 252	0.2	5.1	2.9	47.1
Собствен капитал	12 184 741	12 468 136	12 299 768	12 034 184	-2.2	-1.2	-3.5	11.6
Нетна печалба	287 602	1 088 190	189 144	267 194		-7.1		
Банкови показатели (%)								
ROE	9.4	9.5	9.2	8.9	-1.2	0.4	-1.2	
ROA	1.2	1.2	1.2	1.1	-0.1	0.1	-0.1	
Капиталова адекватност	22.7	22.1	n.a	20.9				
Ликвидно покритие (%)	n.a	n.a	n.a	327.9				
Проблемни кредити	13.2	10.2	n.a	9.3	0	0.06	-0.13	
БВП	96 800 000	99 624 000	105 609 000	105 609 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

Източник: БНБ, МФ, Изчисления: ОББ

В края на март 2018 г. брутният размер на необслужваните кредити и аванси в банковата система възлиза на 7715 млн. лв. (при 8292 млн. лв. към 31 декември 2017 г.). Делът им в общата сума на брутните кредити и аванси намалява до 9.3% (при 10.2% в края на декември 2017 г.). Нетната стойност на необслужваните кредити и аванси (след приспадане на присъщата за тази квалификационна категория обезценка) също се понижава и в края на тримесечието е 3574 млн. лв., или 4.6% от общата нетна стойност на кредитите и авансите (при 5.5% в края на декември 2017 г.).

	Брутна балансова стойност/номинална стойност					Натрупана обезценка, натрупани отрицателни промени в справедливата стойност поради кредитен риск и провизии	Неработещи кредити > 90 дни	Относителен дял на неработещите кредити
	Обслужвани	Необслужвани			Просрочие > 180 дни			
		Малко вероятно да бъдат изплатени, без просрочие или с просрочие ≤ 90 дни	Просрочие > 90 дни <= 180 дни	Просрочие > 180 дни				
Неработещи кредити Общо								
Кредити и аванси	82 952 361	75 237 104	2 249 833	366 234	5 099 190	-4 773 559	7 715 257	9.3
Централни банки	12 779 416	12 779 416	0	0	0	-165	0	0.0
Държавно управление	595 261	593 078	1 084	1 099	0	-3 646	2 183	0.4
Кредитни институции	13 140 743	13 136 576	0	0	4 167	-9 844	4 167	0.0
Други финансови предприятия	2 596 896	2 545 095	2 373	83	49 345	-65 267	51 801	2.0
Нефинансови предприятия	33 632 247	27 945 462	1 717 428	215 098	3 754 259	-3 370 052	5 686 785	16.9
Домакинства	20 207 798	18 237 477	528 948	149 954	1 291 419	-1 324 585	1 970 321	9.8
От които: Кредити, обезпечени с жилищен имот	9 928 714	8 930 424	293 200	68 700	636 390	-461 208	998 290	10.1
От които: Потребителски кредит	9 132 875	8 310 050	229 446	79 358	514 021	-731 053	822 825	9.0

Източник: БНБ, Изчисления: ОББ

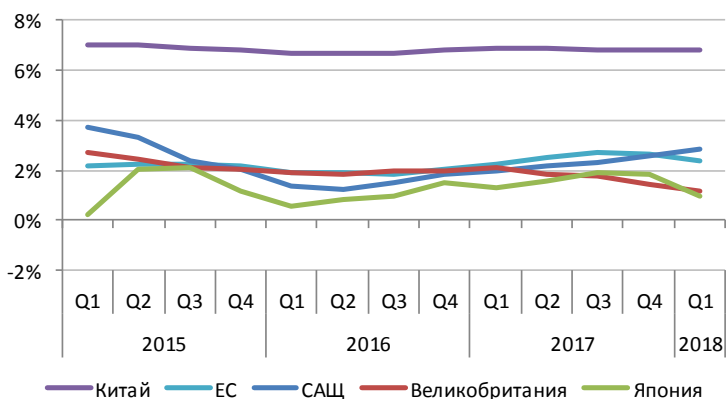
Справката за необслужваните кредити и аванси е актуализирана съобразно новия отчетен образец F_18. От 1 януари 2018 г. са в сила нови отчетни образци и указания за кредитните институции във връзка с прилагането от 1 януари 2018 г. на новия стандарт за отчитане на финансовите инструменти МСФО 9 „Финансови инструменти“ и на Регламент за изпълнение (ЕС) 2017/1443 на Комисията от 29 юни 2017 г. Повече информация се съдържа в рубриката „Отчетни изисквания“ на интернет страницата на БНБ

Изчисленията съгласно Регламент (ЕС) № 575/2013 на Европейския парламент и на Съвета и съгласно Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията ликвиден буфер и нетни изходящи ликвидни потоци в края на март са съответно 25.2 млрд. лв. и 7.7 млрд. лв. Съотношението между двете величини – отношението на ликвидно покритие (LCR), е 327.9%. Считано от 1 януари 2018 г., започна изцяло да се прилага въведеното съгласно чл. 412, параграф 1 от Регламент (ЕС) № 575/2013 изискване за ликвидно покритие. Отношението на ликвидно покритие е изчислено съгласно определението в чл. 4, параграф 1 от Делегиран регламент (ЕС) 2015/61 на Комисията. Отношението на ликвидното покритие е равно на отношението на ликвидния буфер на кредитната институция към нейните нетни изходящи ликвидни потоци в рамките на период на напрежение от 30 календарни дни и се изразява в проценти. Кредитните институции поддържат отношение на ликвидно покритие най-малко 100%.

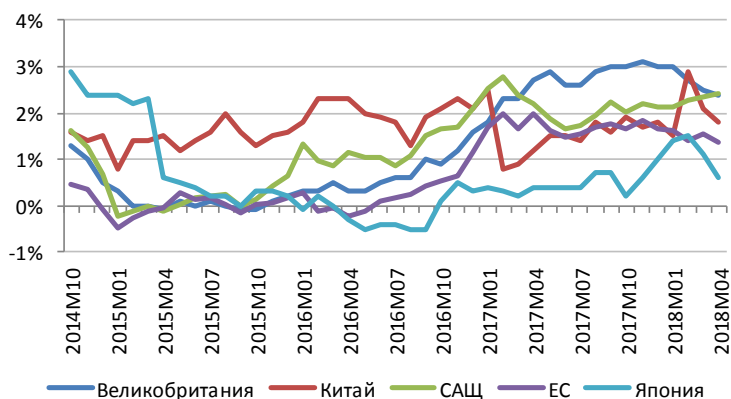
Собственият капитал в баланса на банковата система в края на март 2018 г. възлиза на 12.0 млрд. лв., като през тримесечието намалява с 563 млн. лв. (4.5%). Към 31.03.2018 г. съотношението на капитала от първи ред е 19,79%, а съотношението на общата капиталова адекватност е 20,91%.

ПРИЛОЖЕНИЕ

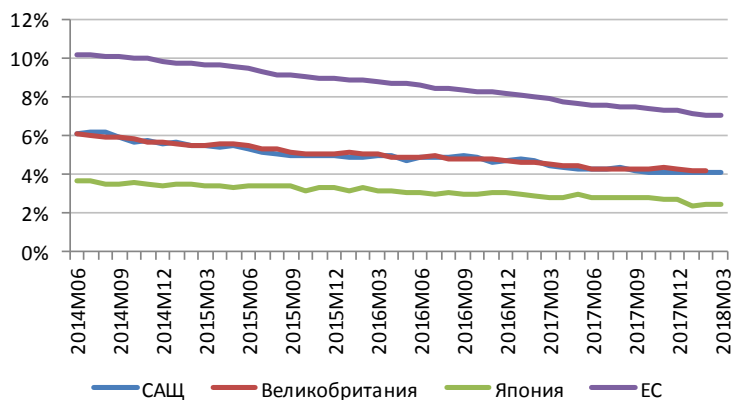
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

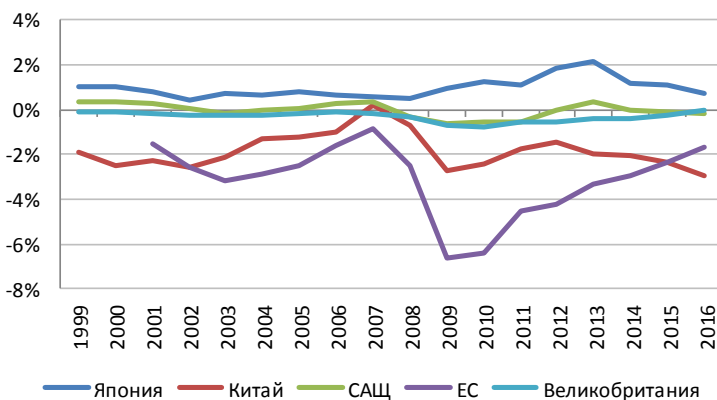
Напреднали икономики: Инфлация по страни, месечно (на годишна база)

Напреднали икономики: Коефициент на безработица (%) по страни, месечно

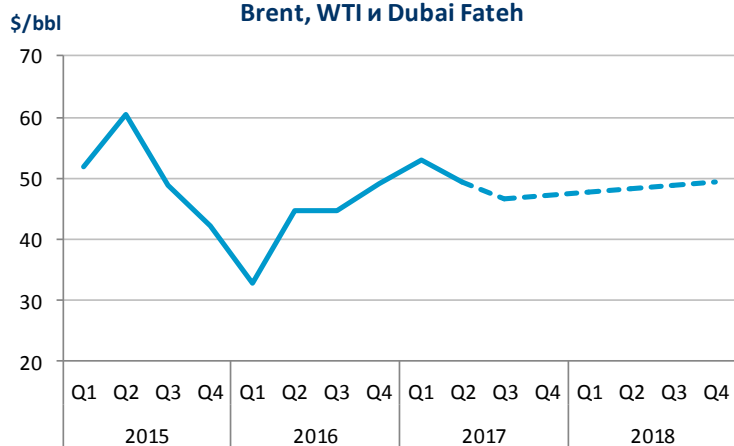

Напреднали икономики: Съотношение на Бюджетен излишък/дефицит към БВП (%)

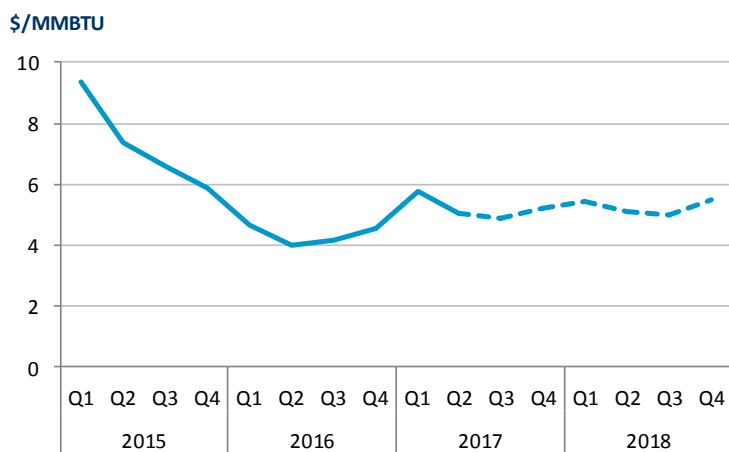

Международни цени на петролни продукти

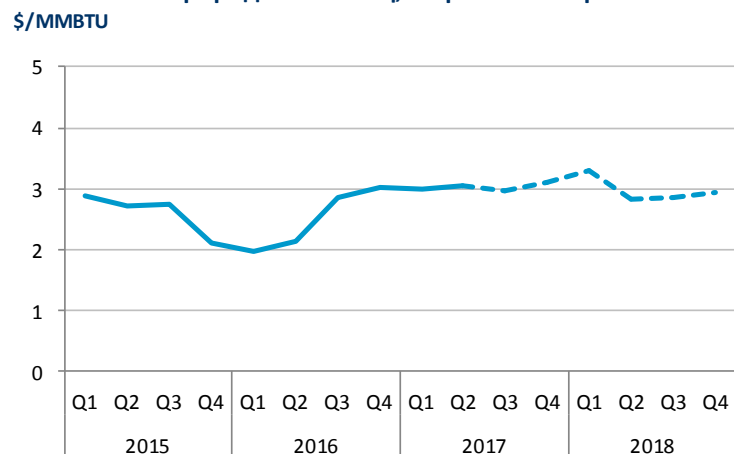
Петрол - средно аритметично на три спот цени:
Brent, WTI и Dubai Fateh

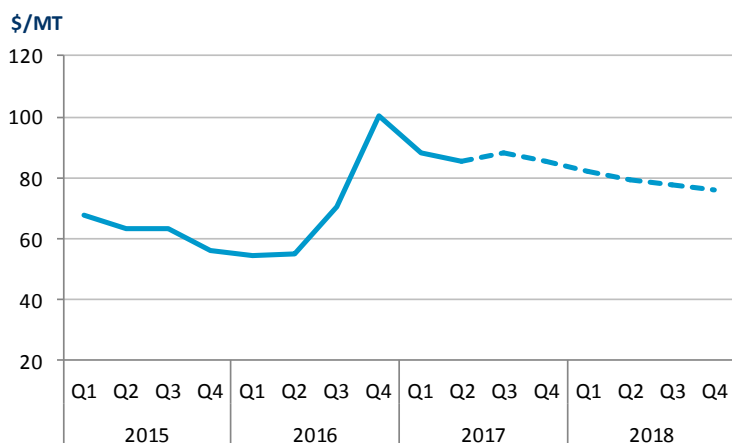
Природен газ: Руски природен газ в Германия

Природен газ: САЩ, вътрешен пазар

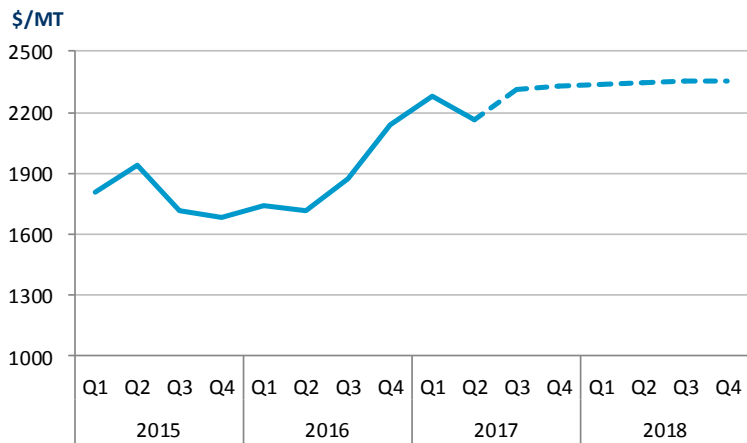

Въглища: Австралийски въглища, външни пазари

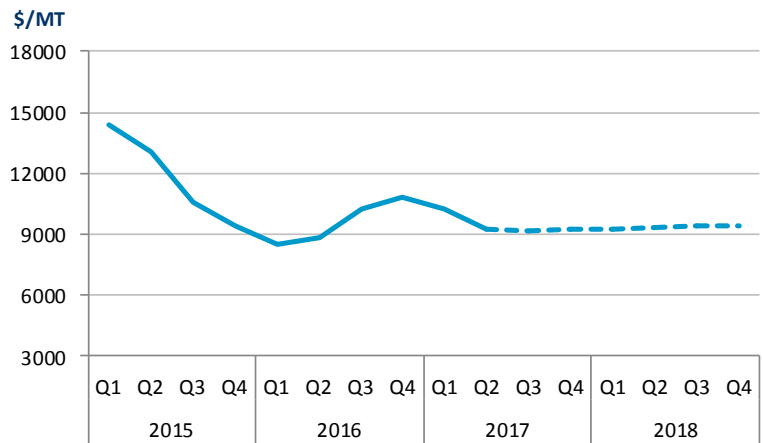

Международни цени на метали

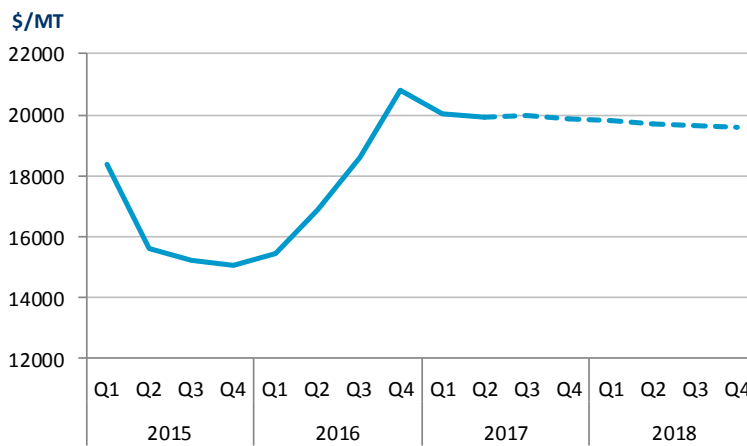
Олово

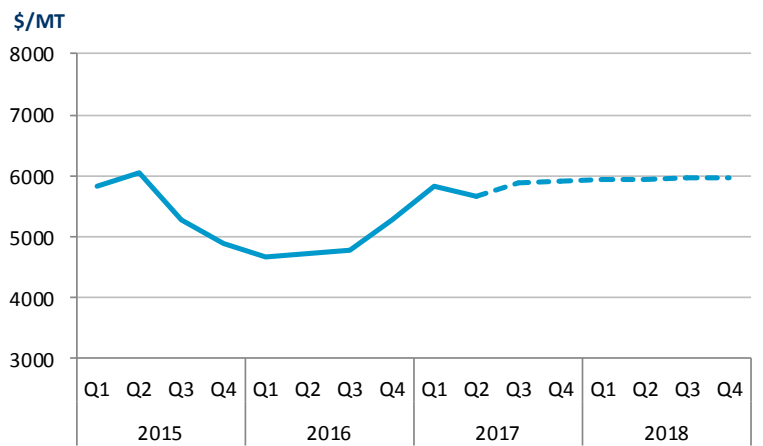
Никел

Калай

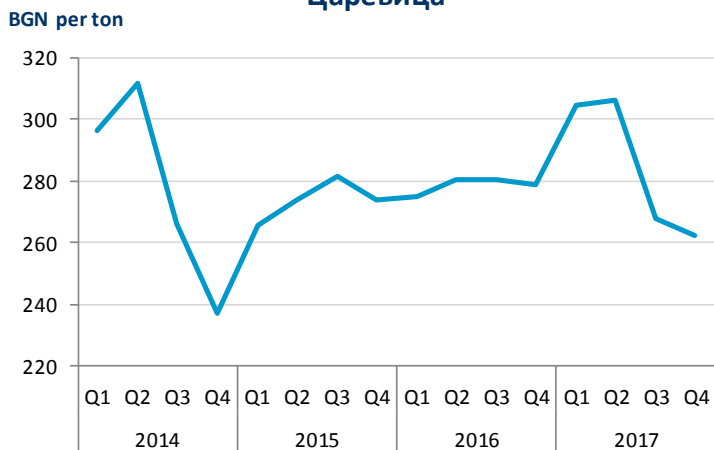
Мед

България: Цени на селскостопански продукти

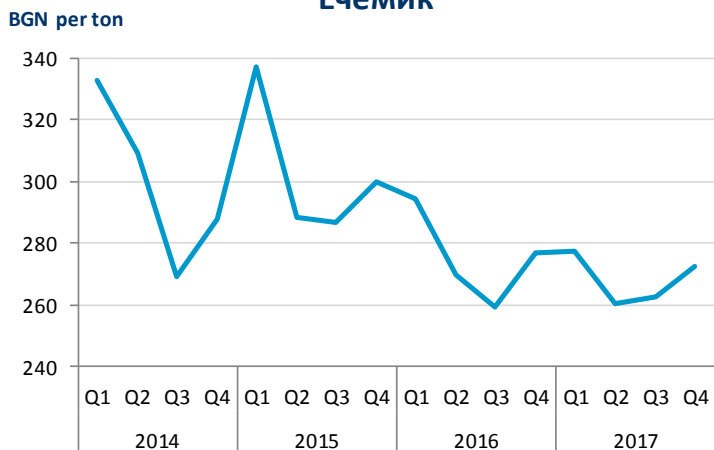
Царевица

Твърда пшеница

Ечемик

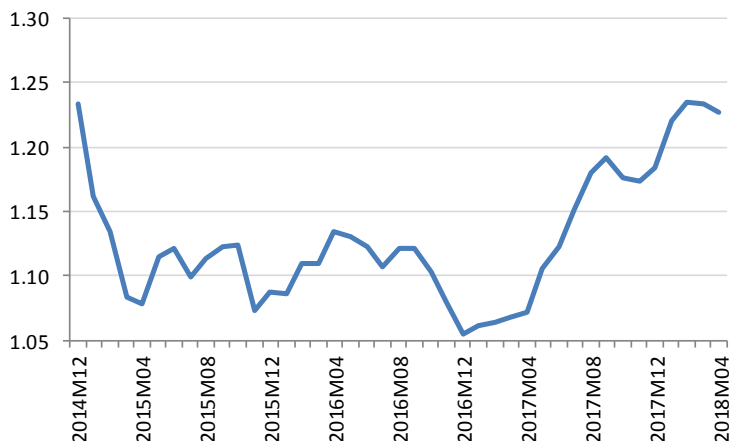

Овес

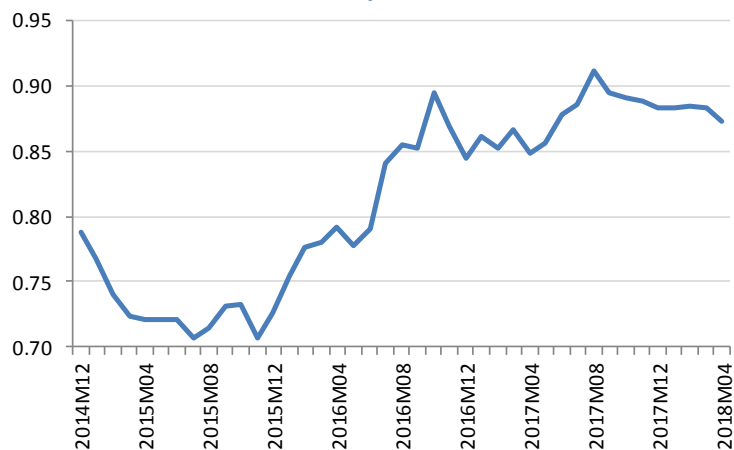

Международни валутни курсове

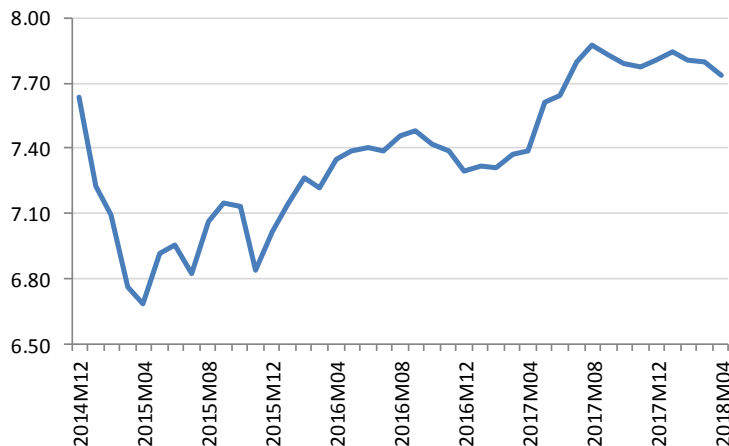
EUR/USD

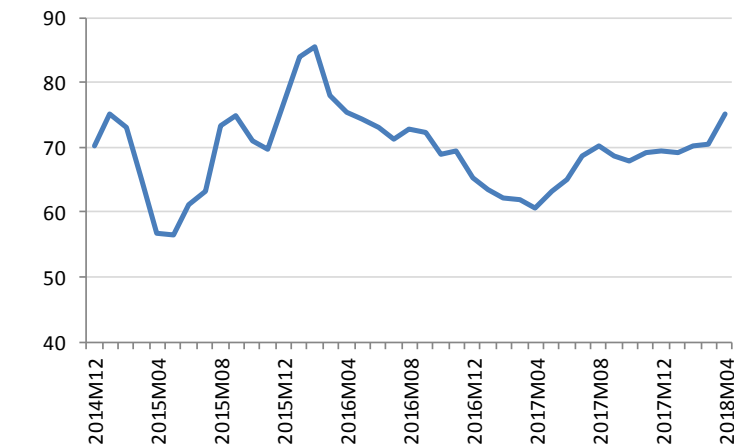
EUR/GBP

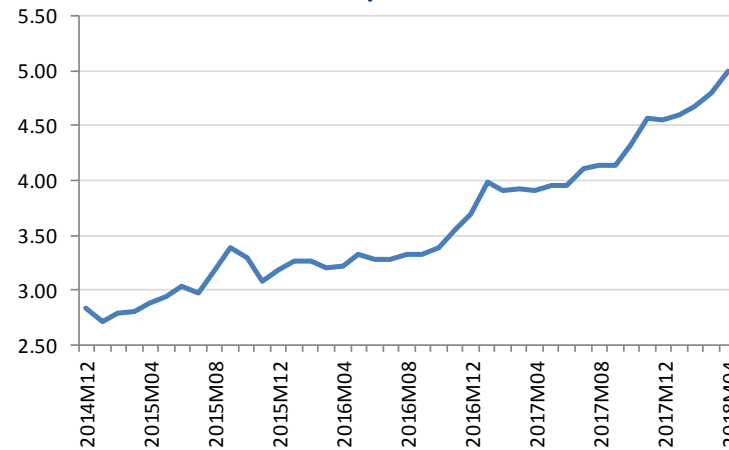
EUR/CNY

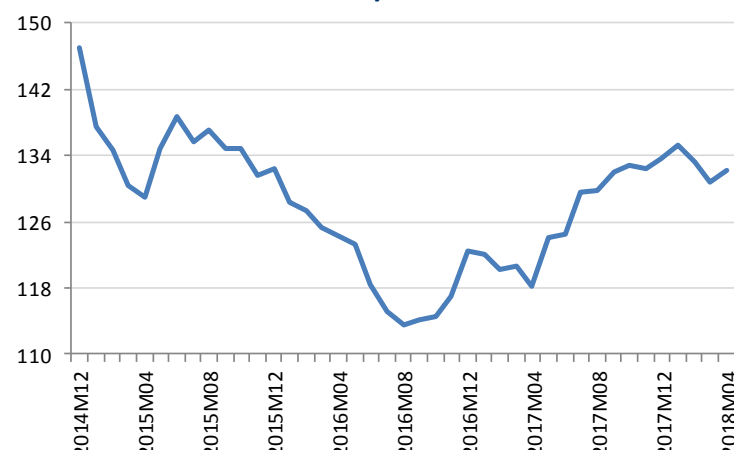
EUR/RUB

EUR/TRY

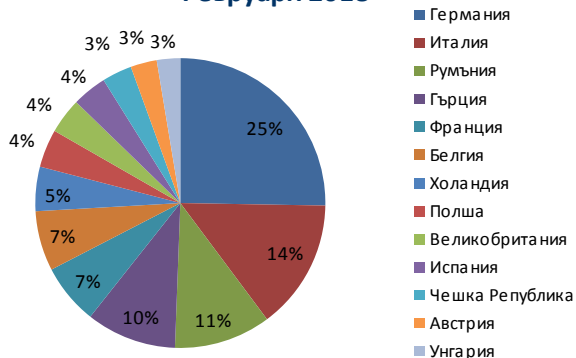

EUR/JPY

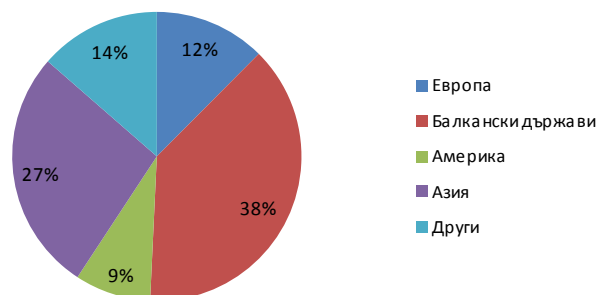

България: Външен сектор

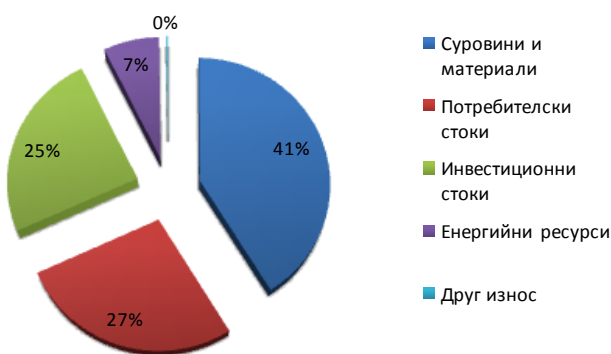
Износ: FOB по държави от ЕС: Януари - Февруари 2018

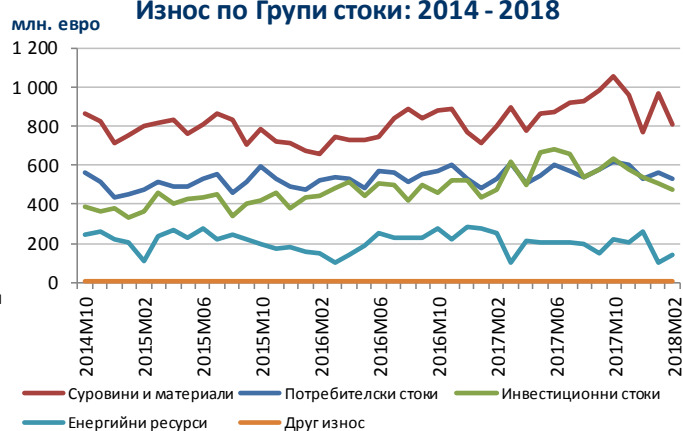
Износ: FOB по държави извън ЕС: Януари - Февруари 2018

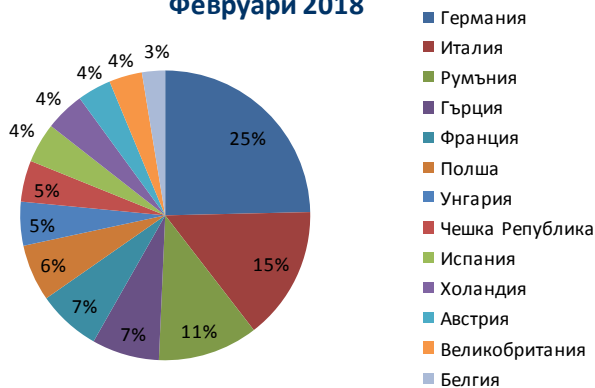
Износ: FOB: Групи стоки - относителен дял към Февруари 2018

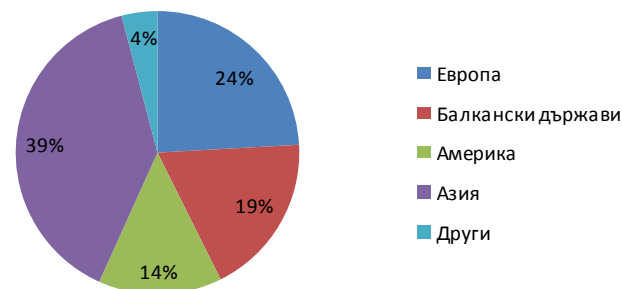
Износ по Групи стоки: 2014 - 2018

Внос: CIF по държави от ЕС: Януари - Февруари 2018

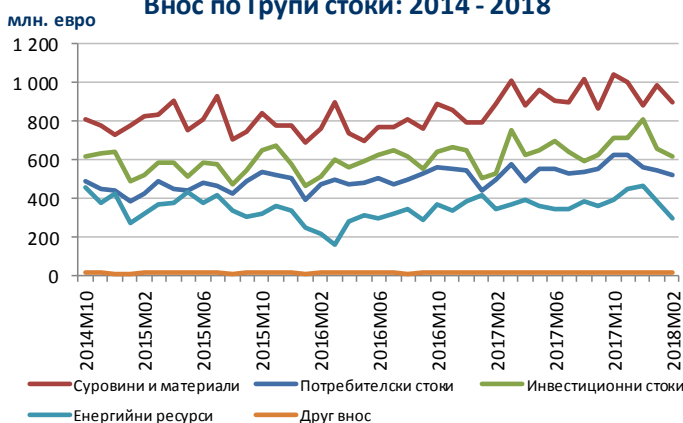
Внос: CIF по държави извън ЕС: Януари - Февруари 2018

Внос: CIF - Групи стоки - относителен дял към Февруари 2018

Внос по Групи стоки: 2014 - 2018

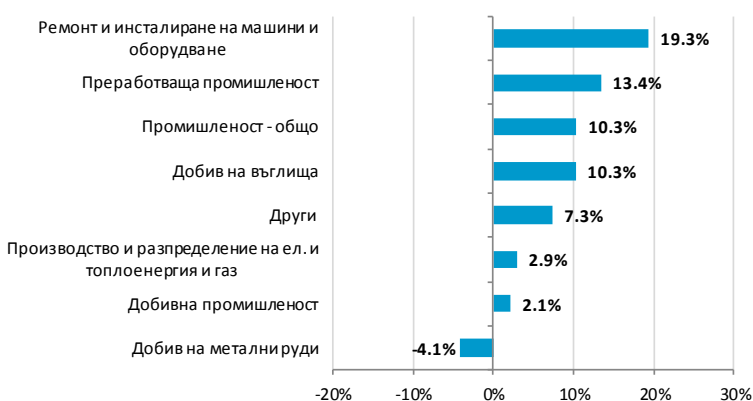

България: Реален сектор

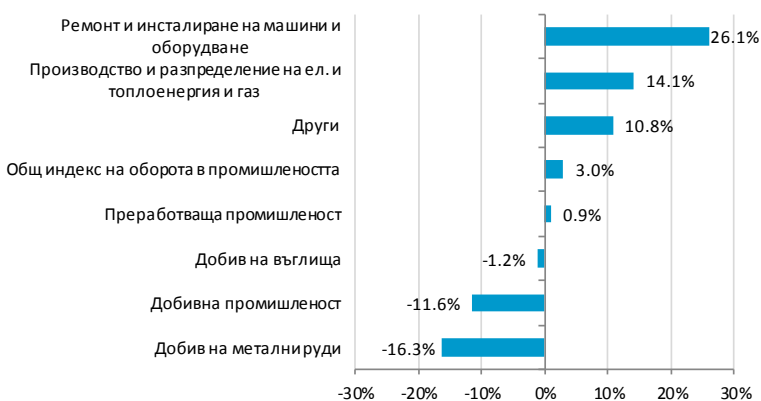
**Индекс на промишленото производство: %
изменение през Март 2018 г. на годишна база**

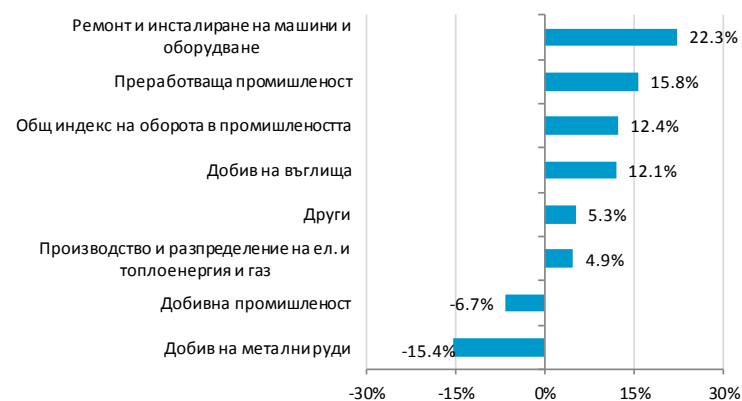
**Индекс на промишленото производство: %
изменение през Март 2018 г. на месечна база**

**Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Март 2018 г. на годишна база**

**Индекс на оборота в промишлеността: %
изменение през Март 2018 г. на месечна база**

**Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Март 2018г. на годишна база**

**Индекс на оборота в раздел "Търговия на дребно": %
изменение през Март 2018г. на месечна база**

България: Реален сектор

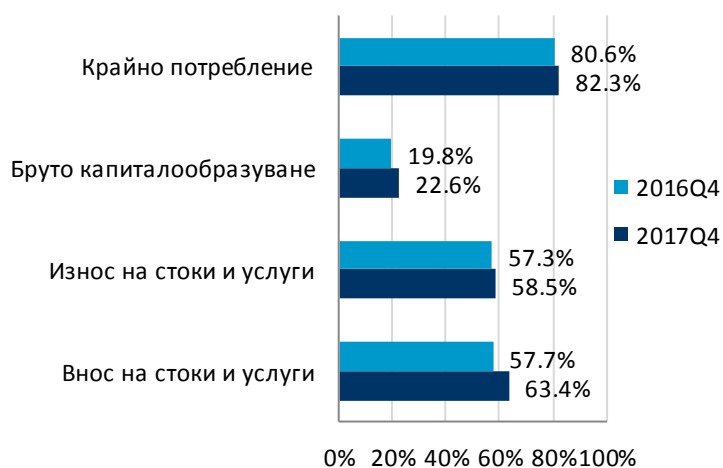
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - IV-то трим. спрямо предходното тримесечие на 2017 г.

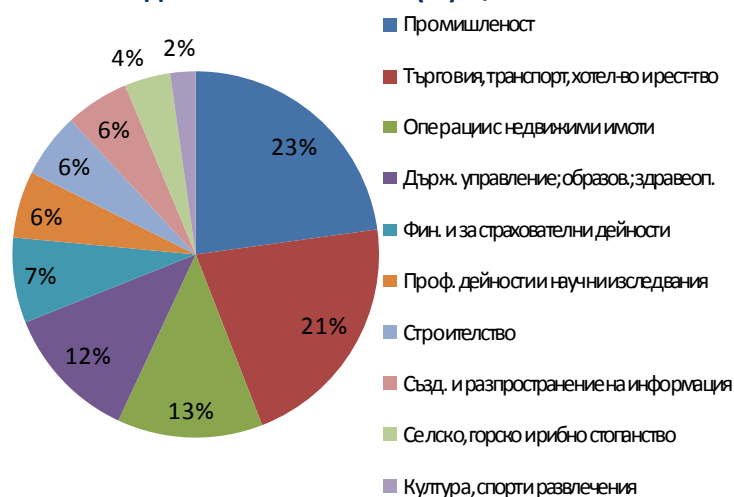
Брутна добавена ст-ст по ик. сектори: Ръст - IV-то трим. спрямо съответното тримесечие на предх. година

БВП по елементи на крайно използване през четвърто тримесечие на 2016 и 2017 г.

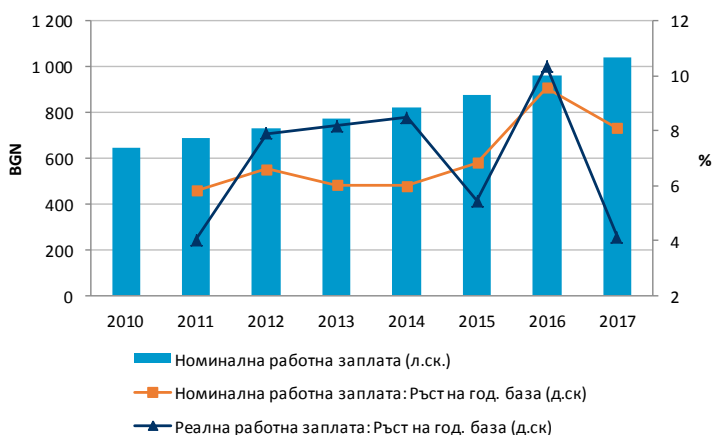

България: Отн. дял на ик. отрасли към Брутната добавена стойност (%) Q4 2017 г.

България: Реален сектор

Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение на годишна база

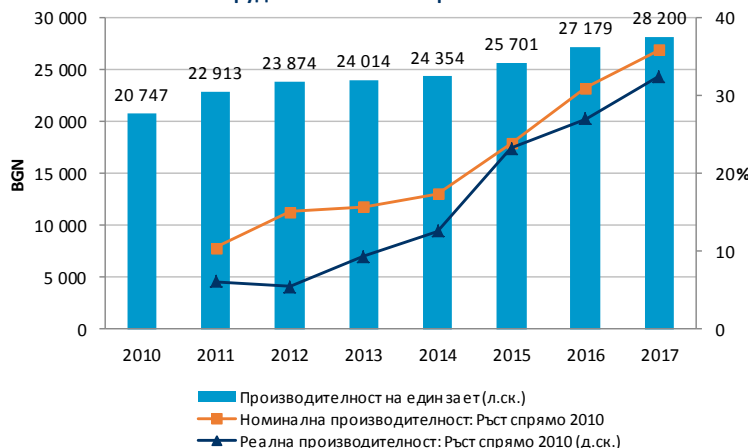
Динамика на номиналната и реалната работни заплати:
% изменение спрямо 2010 г.

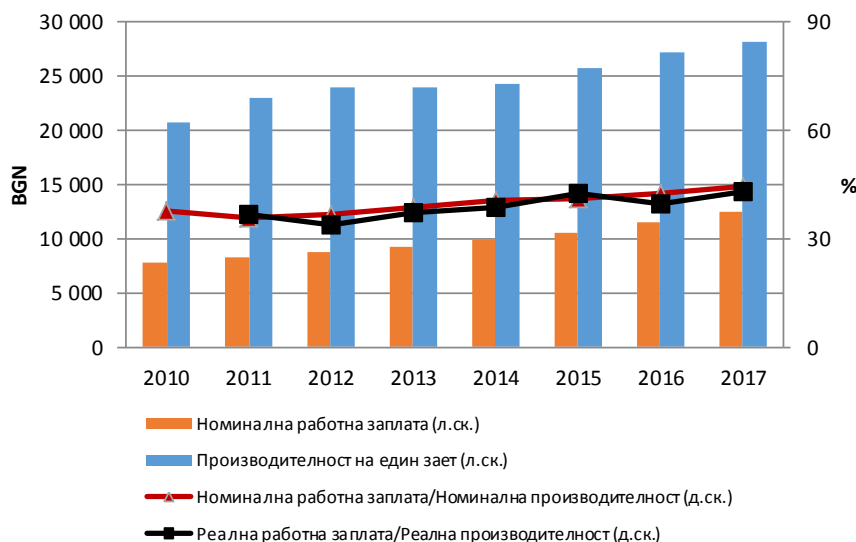
Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение на год. база

Динамика на номиналната и реалната производителност на труда: % изменение спрямо 2010

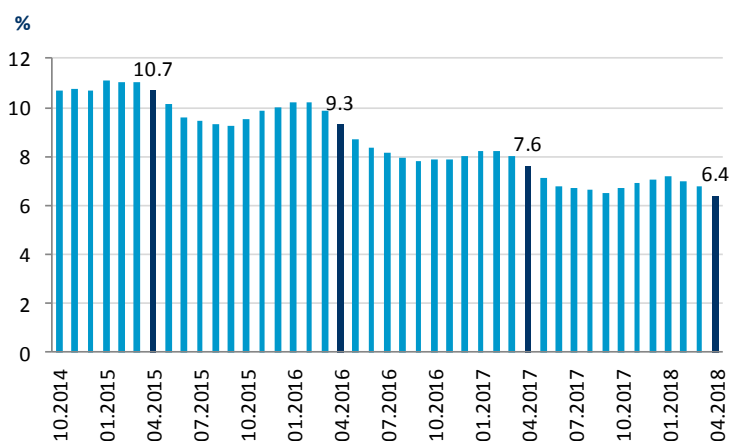

Съотношение на средна работна заплата към производителност на труда, % изменение на год. база

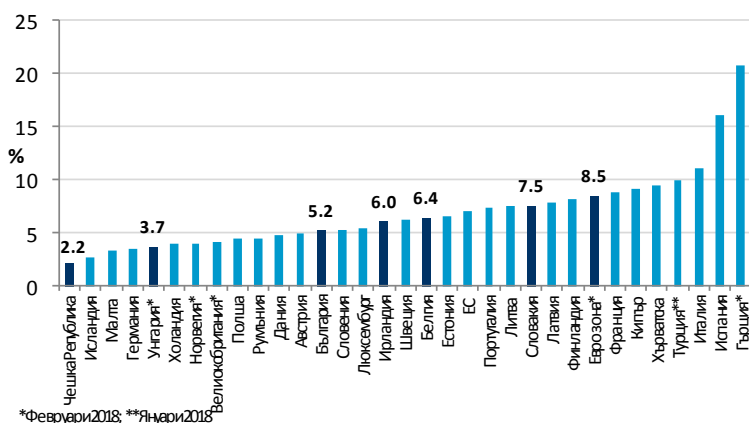

България: Реален сектор

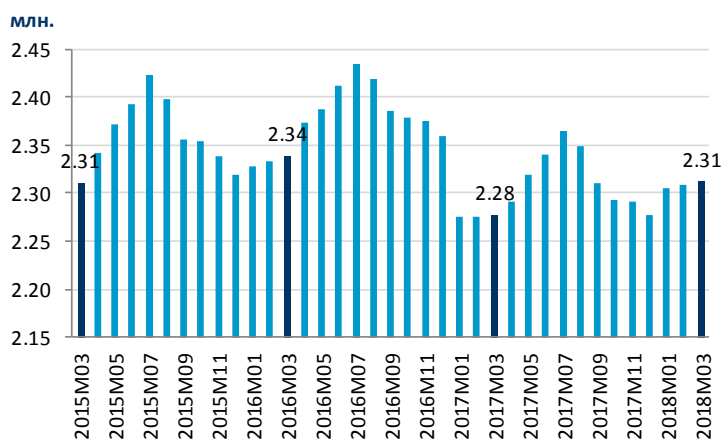
Равнище на безработица: Агенция по заетостта

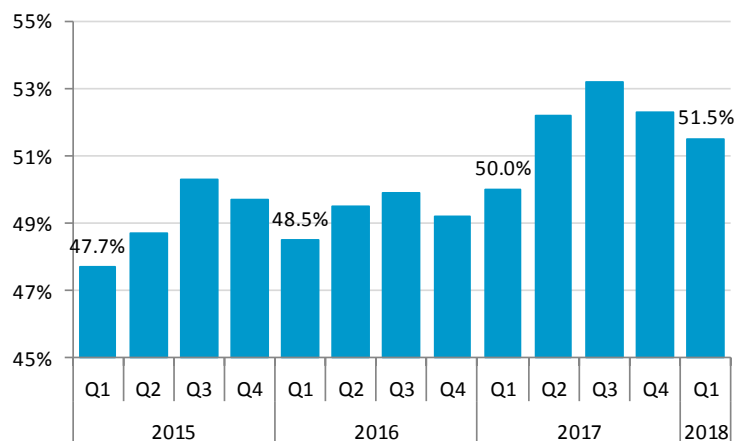
ЕС: Коефициент на безработица, сезонно изгладени данни, по страни към Март 2018г.

България: Брой наети лица

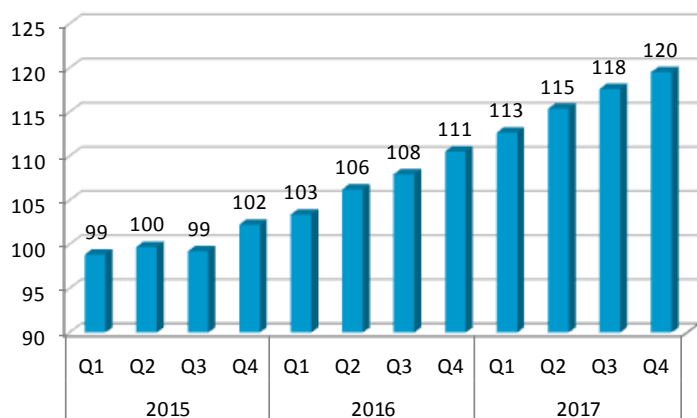

България: Коефициент на заетост

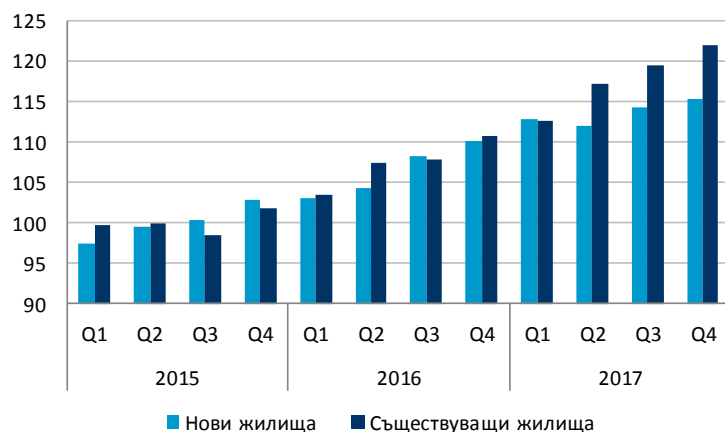

България: Реален сектор

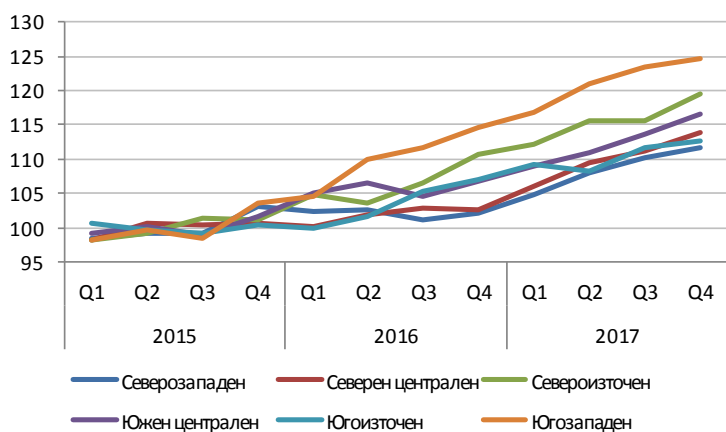
Индекс на цените на жилища (ИЦЖ)

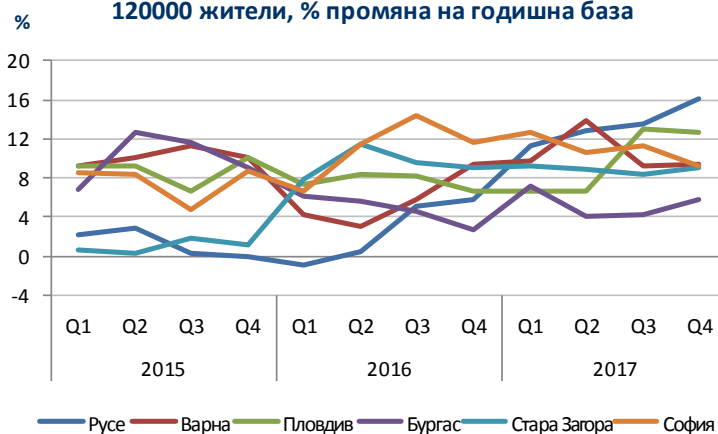
ИЦЖ: Нови и съществуващи жилища

Индекс на цените на жилищата по региони

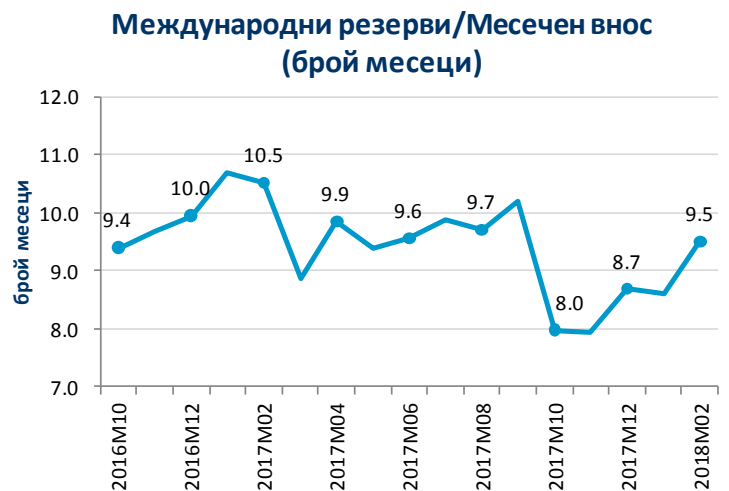
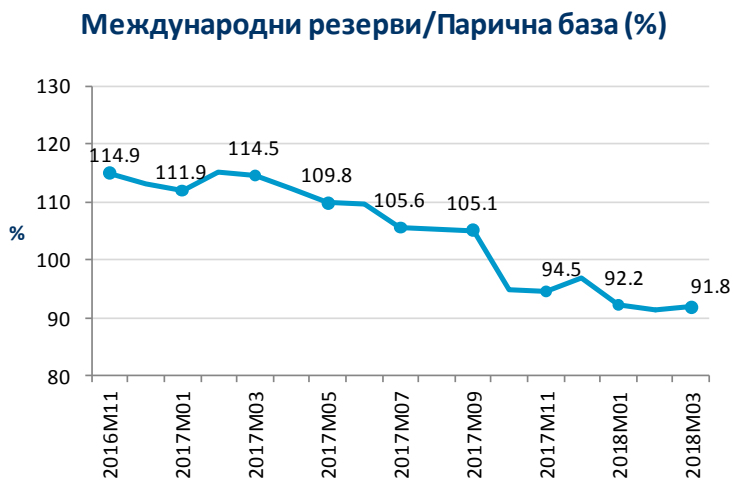
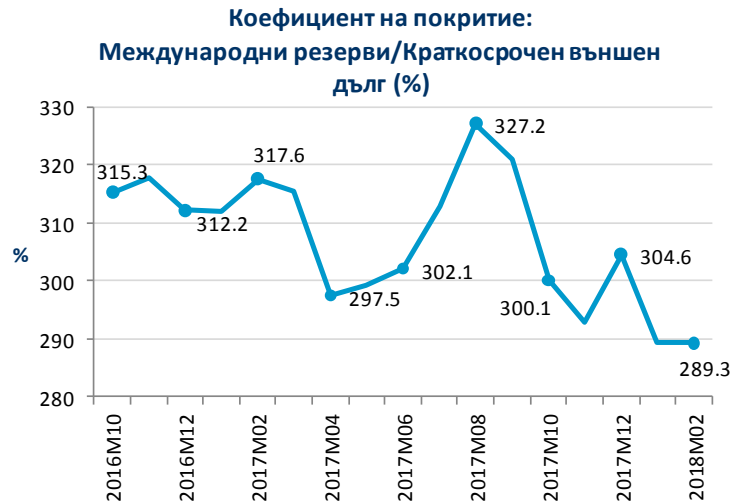
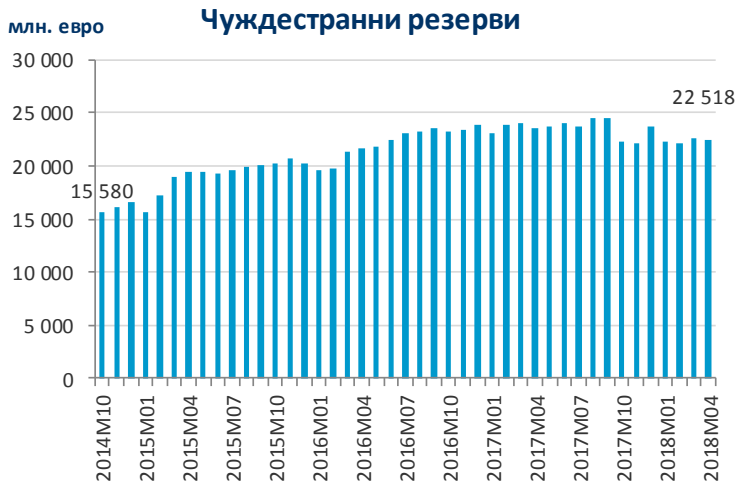

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120000 жители, % промяна на годишна база

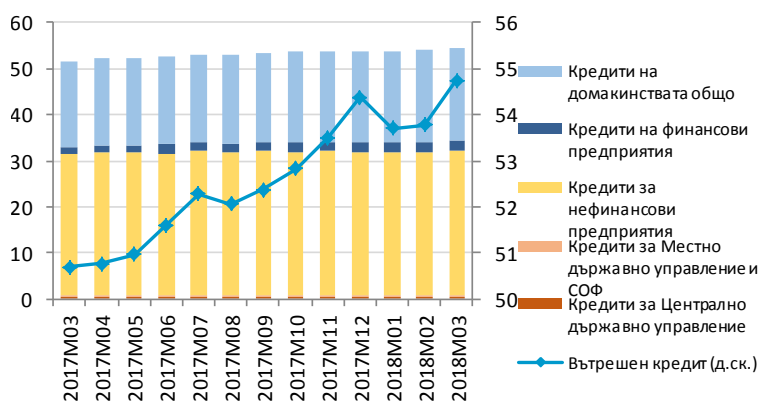

България: Паричен сектор

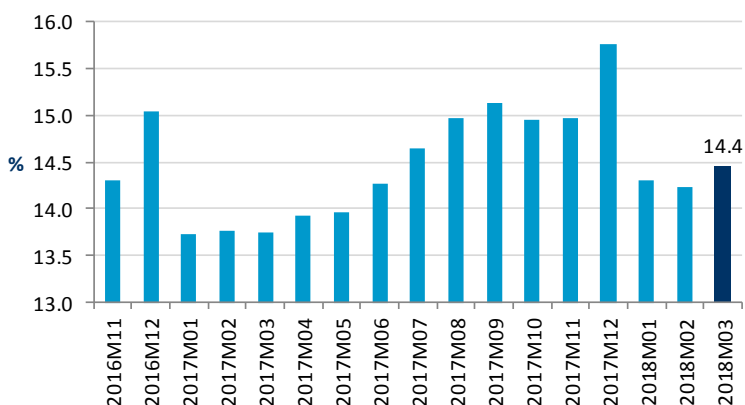

България: Паричен сектор

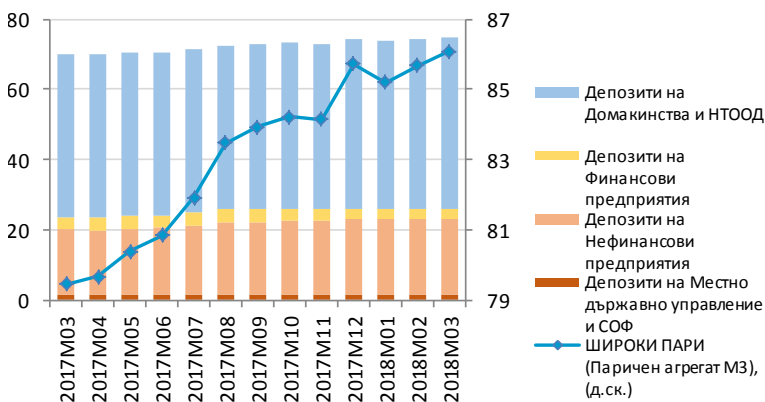
Кредити и вътрешен кредит (млрд. лв.)

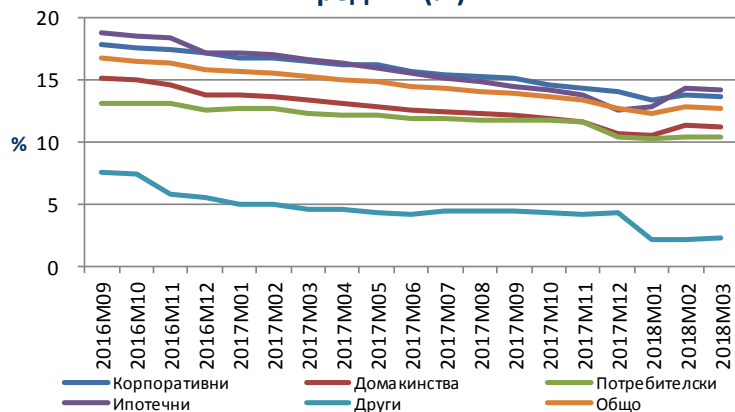
Пари в обращение/БВП (%)

Депозити и широки пари (M3), (млрд. лв.)

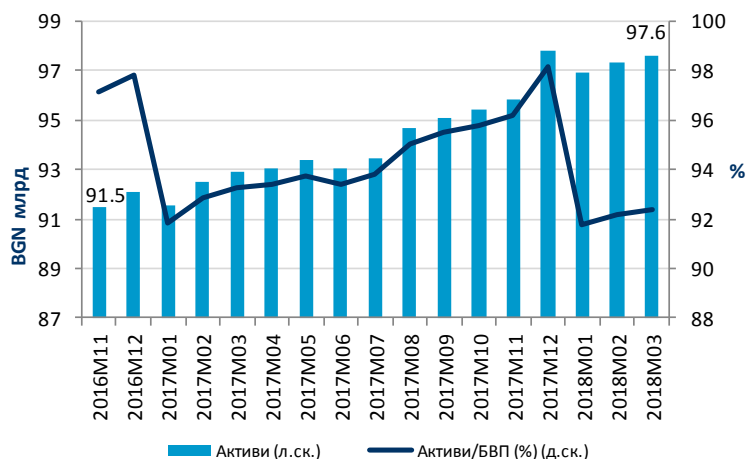

Банков сектор: Лоши и реструктурирани кредити (%)

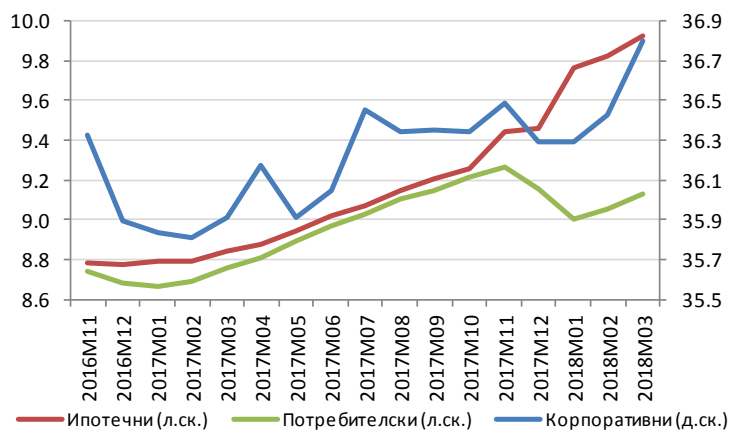

България: Банков сектор

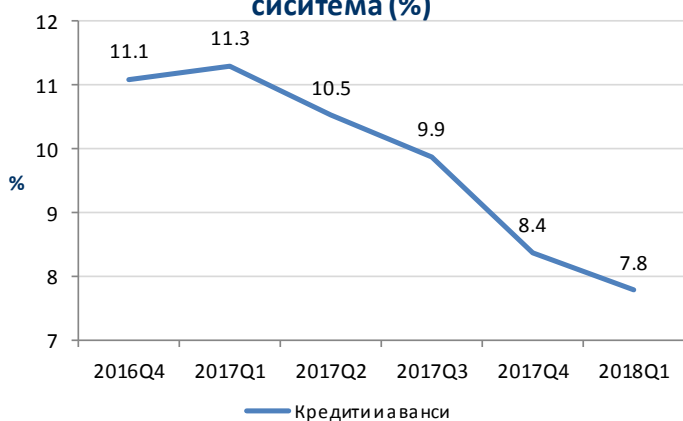
Активи

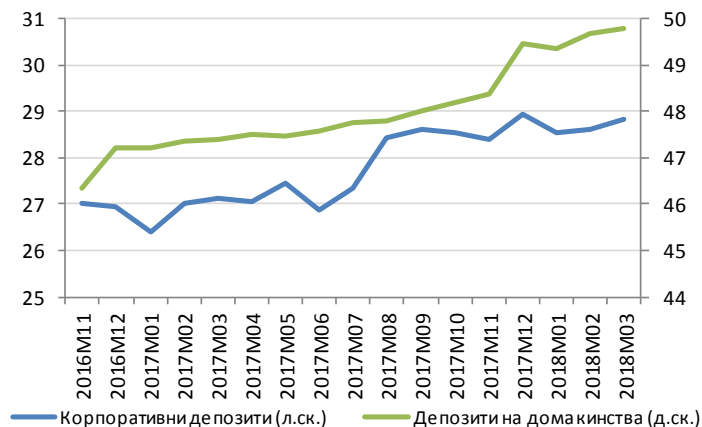
Кредити (BGN млрд)

Необслужвани кредити в банковата сиситема (%)

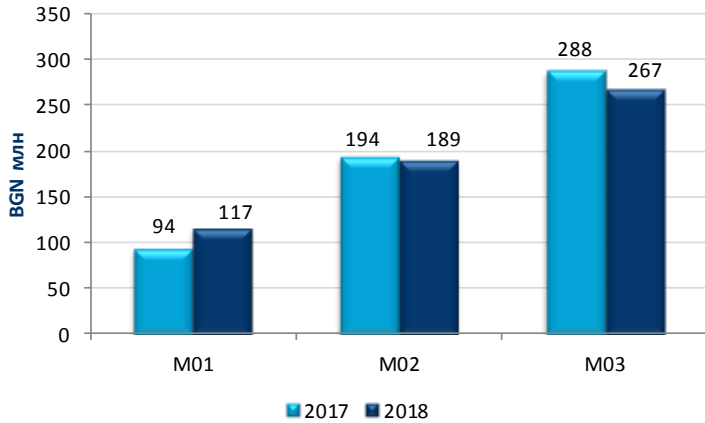

Депозити (BGN млрд)

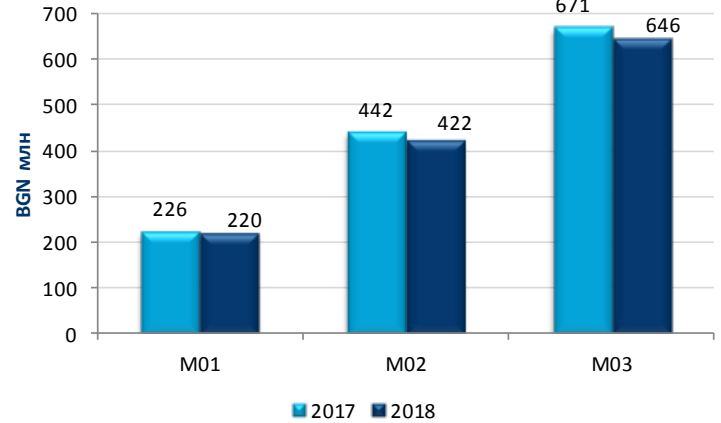

България: Банков сектор

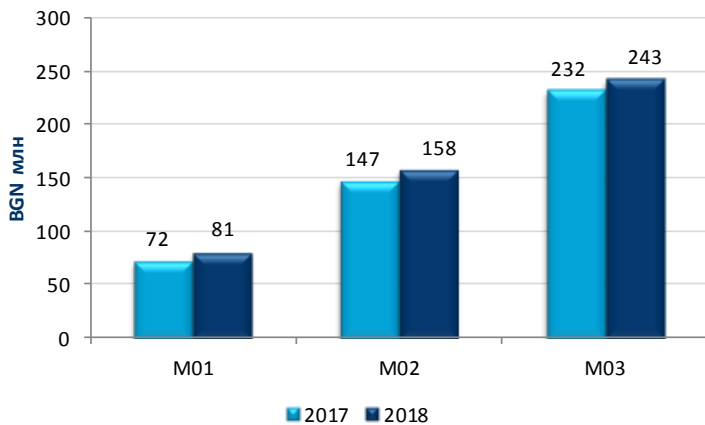
Нетна печалба

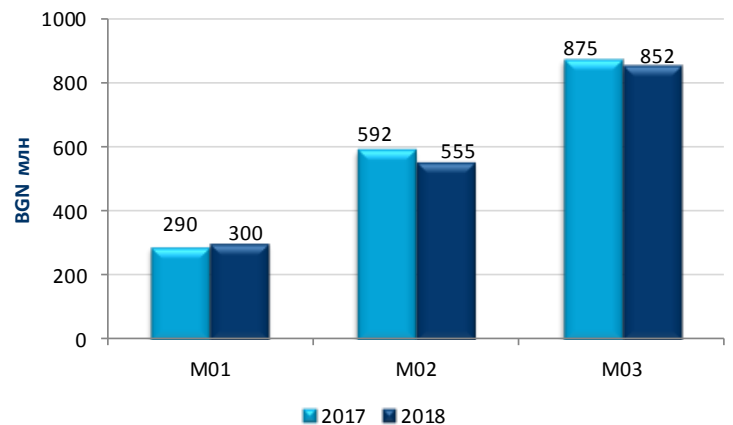
Нетен лихвен доход

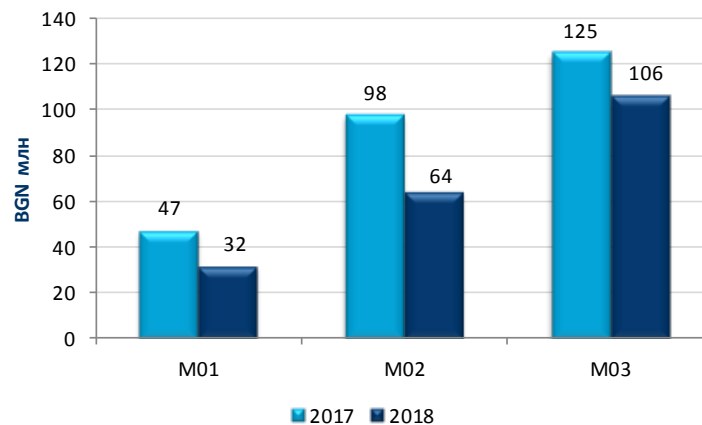
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

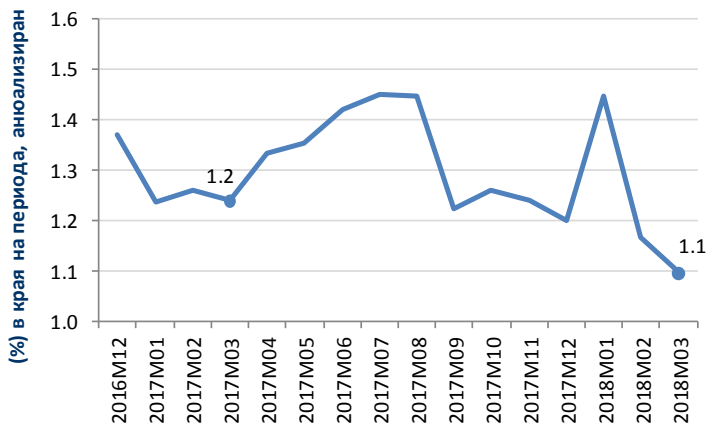

Обезценки

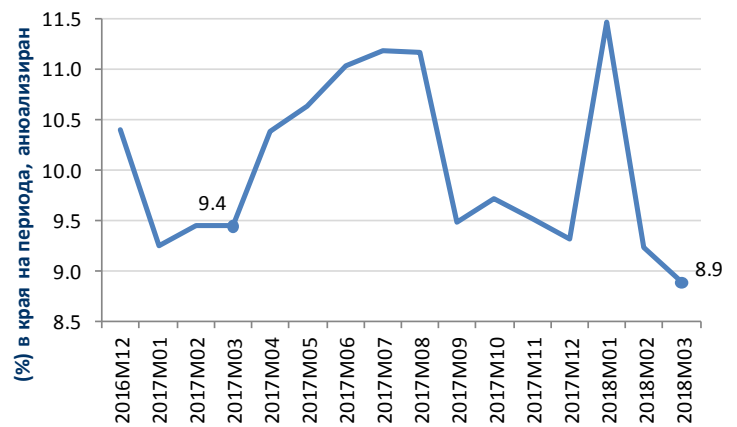

България: Банков сектор

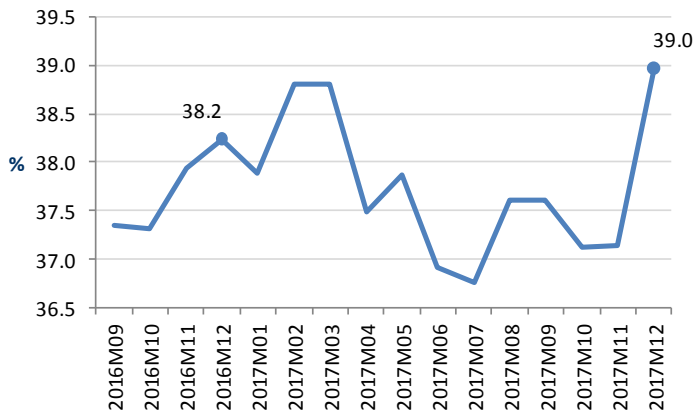
Възвръщаемост на активите (ROA)

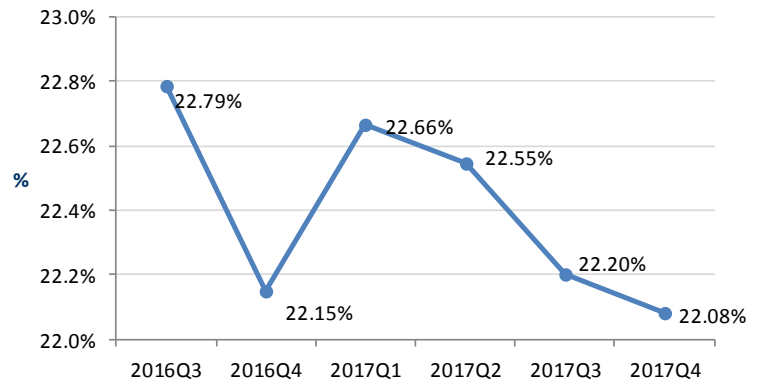
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Коефициент на ликвидните активи (КЛА)

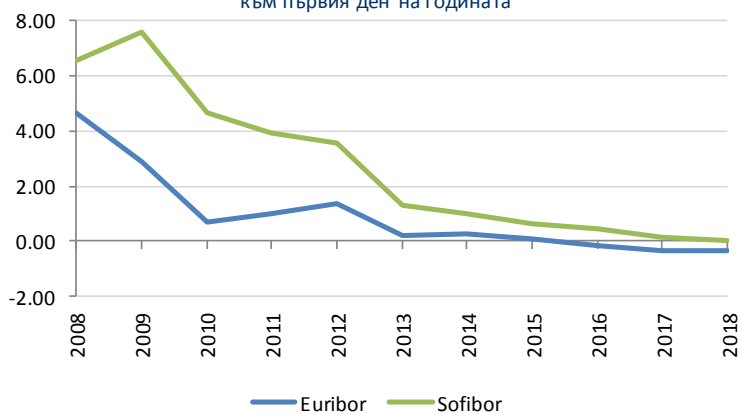
Съотношение на капиталова адекватност

България: Индекси и лихвени проценти

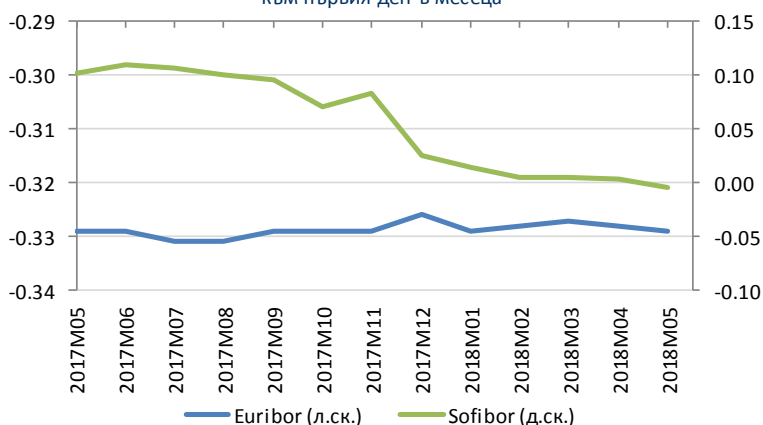
3-месечни индекси

към първия ден на годината

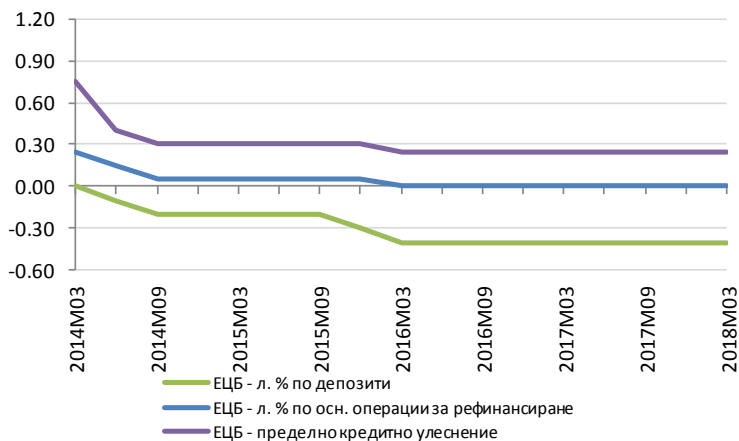

3-месечни индекси

към първия ден в месеца

Лихвени проценти (%)

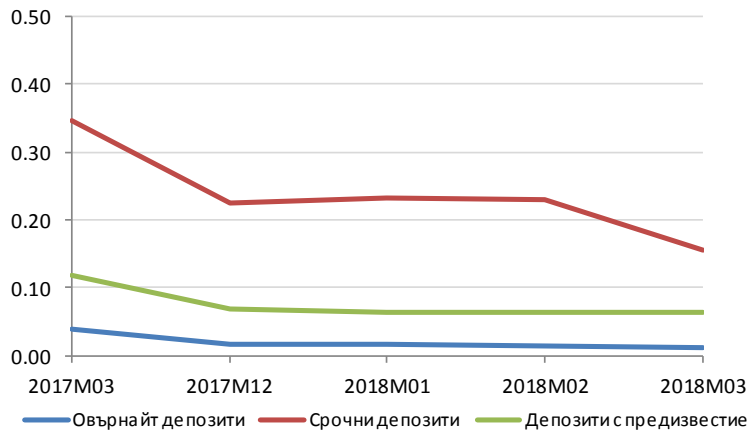

Основен лихвен процент на БНБ (%)

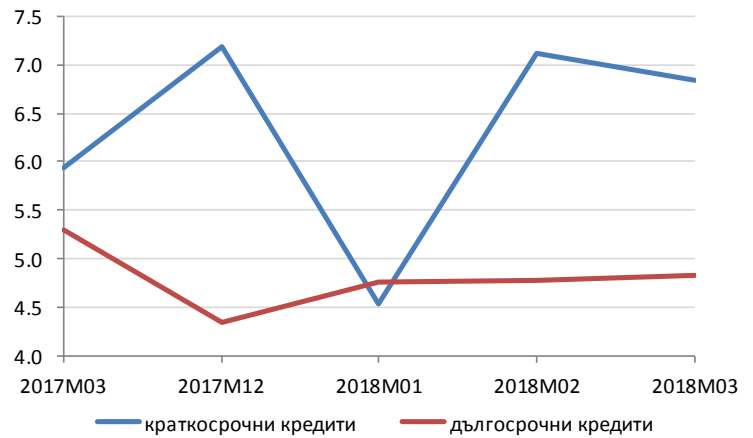

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

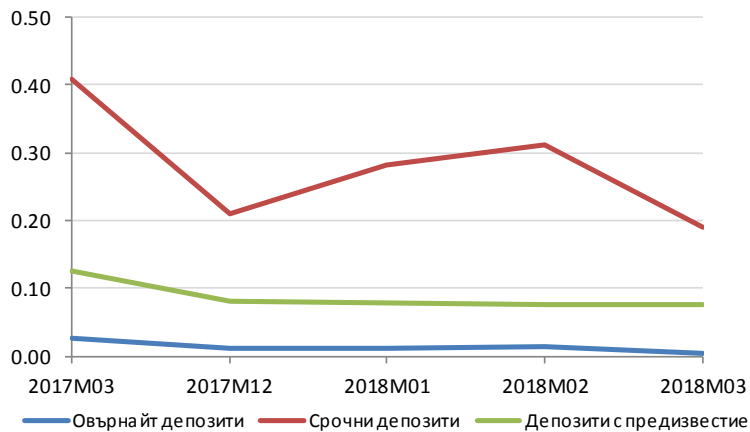
Лихвени проценти (%) в BGN

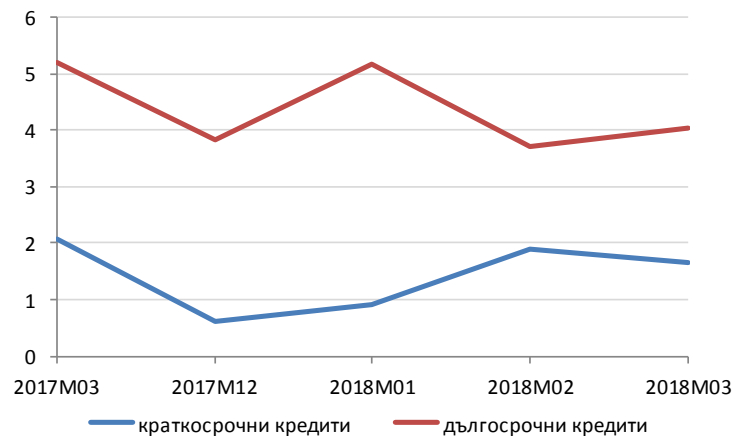
Лихвени проценти (%) в BGN

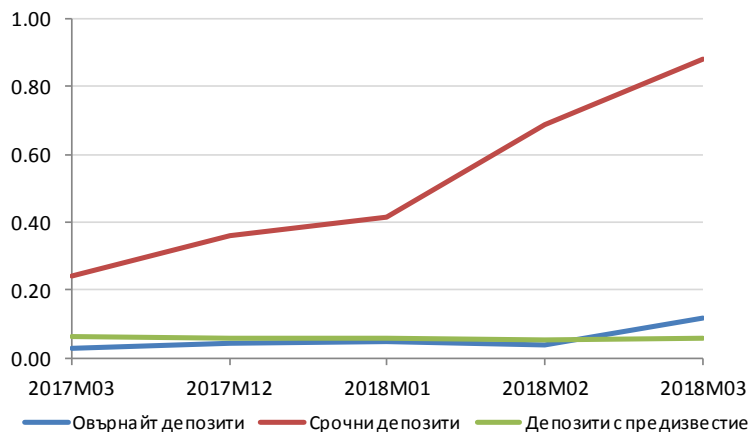
Лихвени проценти (%) в EUR

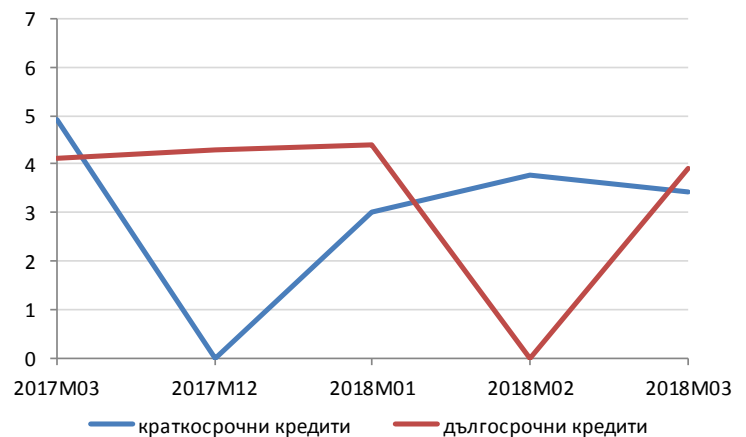
Лихвени проценти (%) в EUR

Лихвени проценти (%) в USD

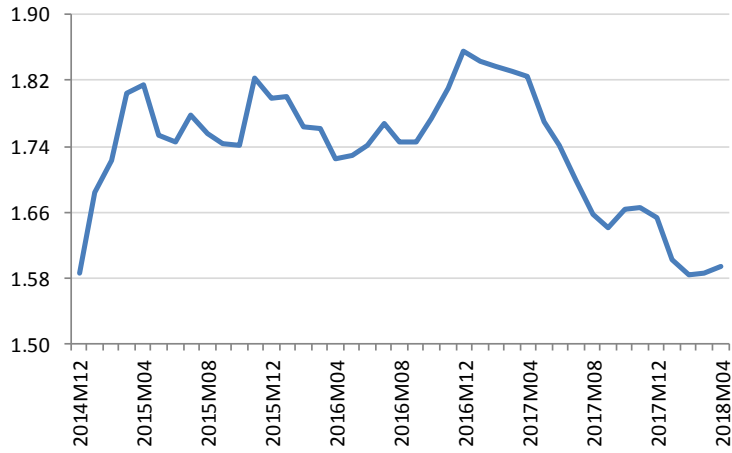

Лихвени проценти (%) в USD

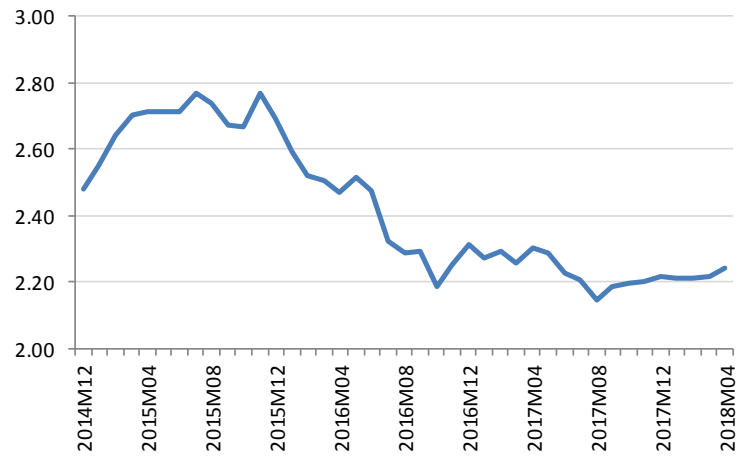

България: Валутни курсове

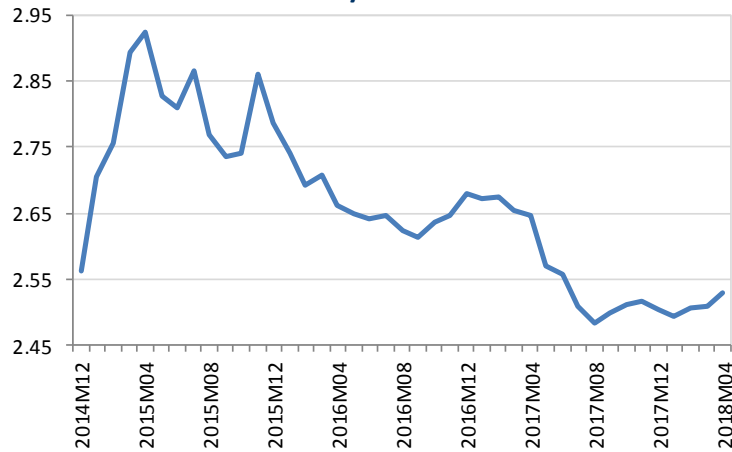
BGN/USD

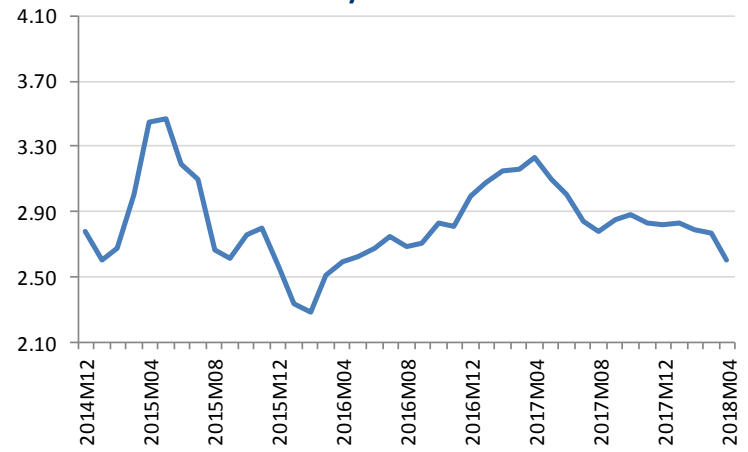
BGN/GBP

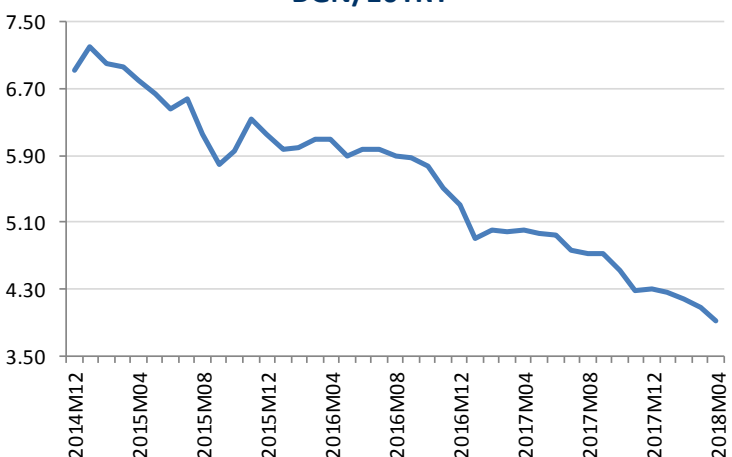
BGN/10CNY

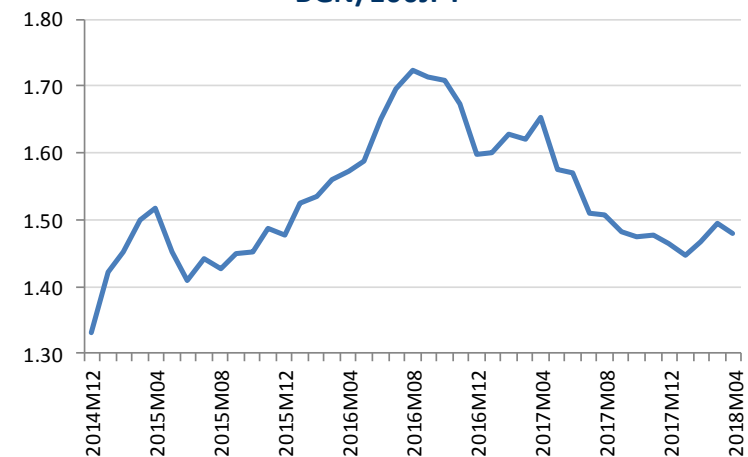
BGN/100RUB

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсации на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническия транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценките за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсация на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживееие, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.